

ПРАВОСЛАВЉЕ

НОВИНЕ СРПСКЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ

православље.срб ; www.pravoslavlje.rs

Излази 1. и 15. у месецу

15. мај 2013. године

2,5 KM

Број 1108 Цена 90 динара

ISSN 0555-0114
9770555011004

Светиње Српске Цркве
– Косово и Метохија –

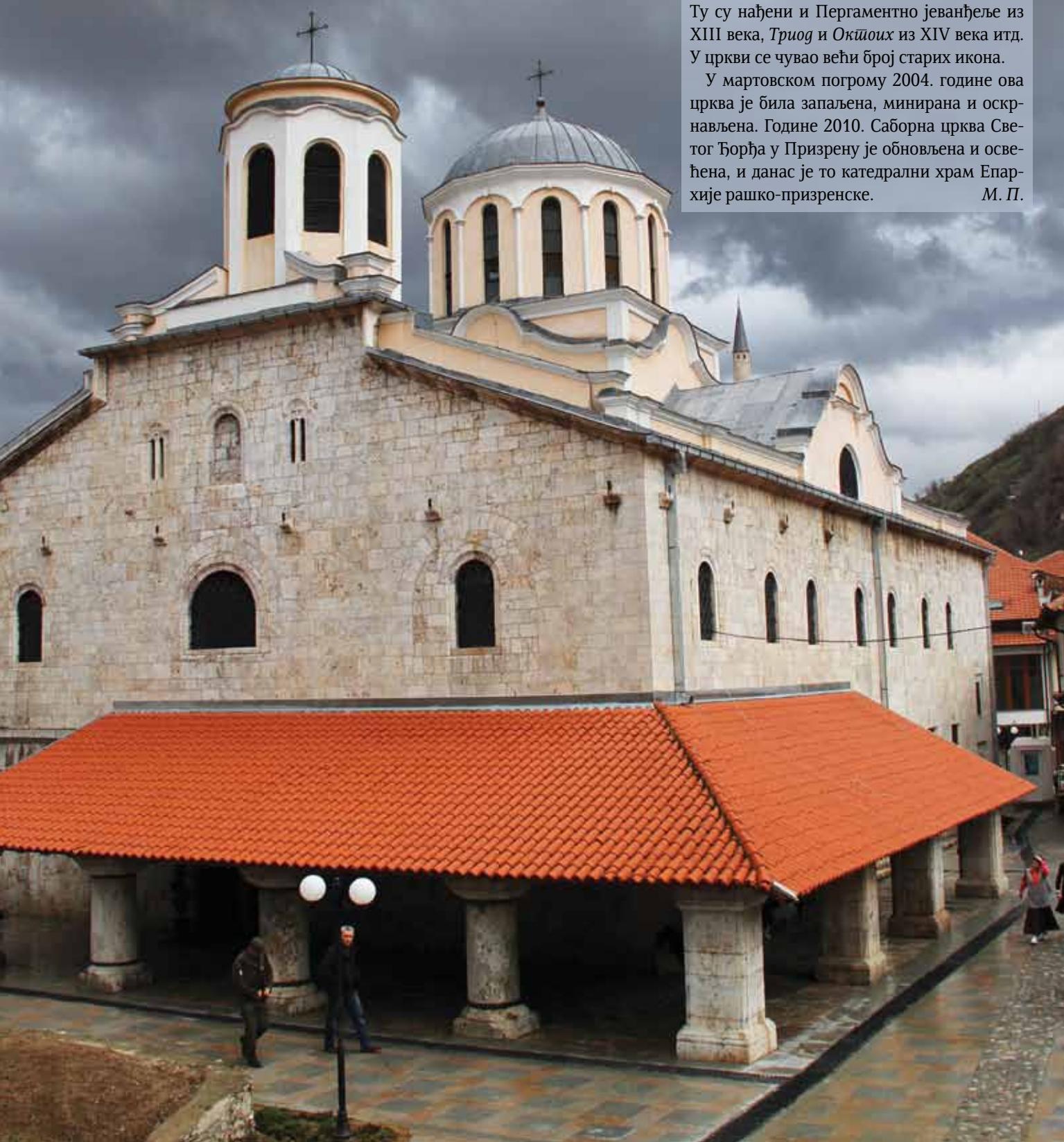
Саборна црква Светог Ђорђа у Призрену

Градња призренске Саборне цркве посвећене Светом Ђорђу започела је 1855/1856. године. Црква је завршена већ 1887. године, док је звонара подигнута 1907. године.

У овој цркви је 1985. године пронађена значајна збирка српских рукописних и штампаних књига из XIII, XIV, XV и XVI века, која је била сакривена у звонику цркве. Ту су нађени и Пергаментно јеванђеље из XIII века, *Триод* и *Октоих* из XIV века итд. У цркви се чувао већи број старих икона.

У мартовском погрому 2004. године ова црква је била запаљена, минирана и оскрнављена. Године 2010. Саборна црква Светог Ђорђа у Призрену је обновљена и освештана, и данас је то катедрални храм Епархије рашко-призренске.

М. П.

ПРАВОСЛАВЉЕ 1108

4
Активности Патријарха

6
Разговор са Патријархом српским Г. Иринејем
Христос силом Крста и Вајсрења побеђује свако насиље

10
Разговор са Епископом бачким др Иринејем
Порука православним верницима за вакршње празнике

12
Не стварати фаму – Црква и држава нису у сукобу

14
Вољена краљица се вратила у Србију

16
Разговор са Архимандритом Јованом Радосављевићем
У братији живих светаца
Антоније Ђурић

19
Наступ Хора „Св. деспот Стефан Лазаревић“ и Мушког оркестра „Св. Сава“
мр Милица Андријевић

20
Високо образовање Српске Православне Цркве у 20. веку
(први део)
др Александар Раковић

22
Ко је многи народ? (Отк. 7, 9)
Архимандрит Тихон (Ракићевић)

23
Духовно исцелење доконости и презапослености (први део)
Преодобни Никодим Агиорић
(са руској превела др Ксенија Кончаревић)

26
Разговор са мр Радованом Пилиповићем, директором Архива СПЦ
Архив СПЦ – чувар баштине српског народа
Олга Стојановић

30
Милорад Лазић (1956–2003):
теолог лепоте
Бојдан Лубардић

32
Разговор са Надом Милојевићем, добитником Ордена Светога Саве трећег степена
Признање за дугогодишњи труд
Славица Лазић

36
Сократ из Копенхагена
Прошојакон Зоран Андрић

38
Јован Дучић
Светлана Новићић

40
Свет књиге

41
Наука, уметност, култура...

42
Кроз хришћански свет

44
Из живота Цркве

На насловној страни:

Вајсрење – темељ наше вере

Фотографија: Ђакон Драган С. Танасијевић

„Православље – новине Српске Патријаршије“ излазе са благословом Његове Светости Патријарха српског Иринеја. Издаје Информативно-издавачка установа Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве. Први број „Православља“ изашао је 15. априла 1967. године.

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР:

Председник
Епископ бачки др Иринеј

Главни и одговорни уредник
Презентер мр Александар Ђаковић

Оперативни уредник
Срећко Петровић

Секретар редакције
Снежана Крутиковић

Фотограф
Драган С. Танасијевић

Лектор и коректор
Борбе Остојић

Чланови редакције
Презентер др Оливер Суботић,
Сања Лубардић, Славица Лазић

Излази сваког првог и петнаестог у месецу, за јануар и август двојброд. Годишња претплата за нашу земљу је 1700 динара, полугодишња 850. Појединачни примерак 90 динара. Претплата за нашу земљу може се уплатити на благајни Српске Патријаршије, Краља Петра 5 или на текући рачун.

Уплати не слати поштанском упутнициом!

Годишња претплата за иностранство:
Обична пошиљка је 70 USD, 70 CAD, 75 AUD, 45 EUR, 35 GBP; авионска: 90 USD, 90 CAD, 100 AUD, 60 EUR, 45 GBP.

Информативна служба:

Текући рачун динарски број:
145-4721-71 Марфин банка
Далматинска 22 Београд
Текући рачун, девизни број:
Intermediary Deutsche Bank GmbH, Frankfurt/M (BIC DEUTDEFF)
Account with inst: 935-9522-10
Marfin bank AD, Beograd (BIC LIKURSBG)
Beneficiary: RS35145007080000135615
Srpska Pravoslavna Crkva, Kralja Petra 5, Beograd

Телефони: +381 11 30-25-116

Редакција: +381 11 30-25-116

Маркетинг: +381 11 30-25-103, 30-25-113, 064 17-83-786

Претплата: pravoslavlje@spcrs.rs – редакција

e-mail: pretplosata@spcrs.rs – претплата

marketing.spc@gmail.com

Рукописи и фотографије се не враћају. Текстови достављени редакцији „Православља“ подлежу анонимној рецензији. Текстови и прилоги објављени у „Православљу“ представљају ставове аутора.

Дизајн: Соба.рс

Графички припрема: Срећко Петровић

Штампа: „Политика“ А.Д.

Дистрибутер: „Polydor“ д.о.о.,
Ломница 11/3/9, 52300 Горњи Милановац
тел/факс: 052/717-522, 011/2461-138

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
271.222 (497.11)

ISSN 0555-0114 = Православље
COBISS.SR-ID 16399106

Православље се штампа уз помоћ
Капеларије за сарадњу са црквама
и верским заједницама Владе Републике Србије

Званични пријеми

Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј примио је, 30. априла 2013. г. у Патријаршијском двору у Београду г. Сулемана Або Диаба, опуномоћеног министра и отправника послова амбасаде Републике Сирије у Београду. Разговори су вођени првенствено на тему садашње кризе у Сирији.

Његова Светост је осудио терористичке акте у Сирији и с тим у вези апеловао на све утицајне чиниоце у тој земљи и у иностранству у циљу ослобођења црквених великомодостојника: Митрополита града Алепо, Павла (Антиохијска Патријаршија) и сиријско-православног Митрополита Јована, отетих близу сиријско-турске границе 22. априла ове године, за време док су обављали своју архијерјску службу.

Патријарх српски Г. Иринеј примио је 30. априла 2013. године делегацију Православног спортског друштва „Света Србија“ коју су чинили наши прослављени спортисти и оснивачи овог спортског друштва: Дејан Томашевић, Горан Стевановић, Миљан Ђеранић, Игор Јанковић и Винка Радовић.

Његова Светост је благословио рад овог спортског друштва, у оквиру којег малишани бесплатно тренирају фудбал, одбојку, кошарку и цудо под надзором професионалних тренера, а уједно организовано посећују богослужења, иду на поклоничка путовања, развијајући и ону духовну страну своје личности.

Лазарева субота

Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј прославио је, 27. априла 2013. г. свог небеског заштитника – праведног Четвородневног Лазара – Лазареву суботу.

Божанску Литургију у Саборном храму у Београду, служио је Патријарх Српски уз садејство Господе епископа: нишког Јована и хвостанског Атанасија, и саслужење великог броја свештеника. Литургији су присуствовали Преосвећена господа архијереји: Лা-

врентије и Константин. Проповедао је Његова Светост Патријарх. Певао је хор Првог београдског певачког друштва. Славски колач је пресекао Владика шабачки Лаврентије и том приликом честитао славу поглавару Српске Цркве.

Цвети

Патријарх српски Г. Иринеј служио је 28. априла 2013. г. Св. Арх. Литургију у Саборном храму Св. Арханђела Михаила у Београду уз саслужење свих архијерејских намесника АЕМ, као и свештенства из Крушевачке и Нишке епископије.

Поноћна Ваккршња Литургија

Патријарх Српски началствовао је у поноћ Св. Ваккршњом Литургијом у Храму Светог Саве на Врачару. Богослужењу је присуствовао и председник Владе Републике Србије г. Ивица Дачић. У препуном храму Његовој Светости су саслуживалиprotoјереји-ставрофори: Саво Јовић, др Владимир Вукашиновић, др Предраг Пузовић, др Драган Протић, Стојадин Павловић, Драгомир Убипариповић, Радивој Панић и Миодраг Поповић, као и protoјереј Гајо Гајић и протонамесник Предраг Милановић, protoјакони Ставан Рапајић и Милан Ковачевић, ћакони Александар Секулић и Драган Танасијевић. Богослужење је појањем украсио Хор 'Мокрањац', којим је дириговала Јелена Јеж. Светој Литургији присуствовали су и апостолски нунције у Београду надбискуп Орландо Антонини, протонеимар Храма Св. Саве проф. Војислав Миловановић, др Оливер Ан-

Његова Светост Патријарх се оградио од јавног наступа Митрополита Амфилохија и Владике Атанасија

Патријарх Иринеј оградио се у своје име и у име Цркве од свих изјава и чињења Митрополита црногорско-приморског Амфилохија и пензионисаног Владике Атанасија Јефтића на протесту на протесту одржаном 10. маја 2013. године на београдском Тргу Републике, против бриселског споразума.

„Митрополит Амфилохије ме је питао да служи молебан у храму и ја сам се са тим сагласио. Све друго што је чињено ван храма је његова лична ствар и његов лични иступ иза којих не стојим ни ја, ни Синод, ни Црква“, рекао је Патријарх Танјут.

Митрополит је на протесту против бриселског споразума служио молебан током којег се помолио „за упокојење Владе, Скупштине Србије и погинуле на Косову и Метохији“.

Упитан да прокоментарише изјаву пензионисаног Владике Атанасија Јефтића да ни убијеног премијера Зорана Ђинђића није интересовала „небеска Србија“, Патријарх је рекао да га је и он, преко једног од службеника Патријаршије, питао да ли може да буде са тим народом на протесту.

„Ја му на то питање нисам одговорио и он није имао моју дозволу да наступи у граду Београду“, рекао је Патријарх Иринеј.

Извор: Танјут

тић, саветник председника Србије, др Милета Радојевић, директор Канцеларије за сарадњу са Црквама и верским заједницама, као и други уважени гости.

Васкршња Литургија

У присуству Патријарха српског Иринеја, Еп. ремезијански Г. Андреј служио је, 5. маја 2013. г. Васкршњу Литургију у препуној Саборној цркви у Београду.

Пети Васкршњи концерт

У Храму Светог Саве у Београду, 5. маја 2013. г. одржан је пети Васкршњи концерт хорова, коме су присуствовали Патријарх српски Г. Иринеј, представници Српске Православне Цркве и много бројни верници.

Појали су чланови седам ансамбала, међу којима су се први пут нашли и Хор Српског певачког друштва „Србадија“ из Бијељине и Хор „Бранислав Нушић“ из Косовске Митровице. Ову духовну светковину увеличали су и наступи Панчевачког српског певачког друштва и Првог београдског певачког друштва који ове године обележавају значајне ју-

билеје – 175, односно 160 година од оснивања. Концерт је окончан заједничким наступом свих хорова који су премијерно извели „Васкршње антифоне“, Владимира Марковића.

Извор: РТС

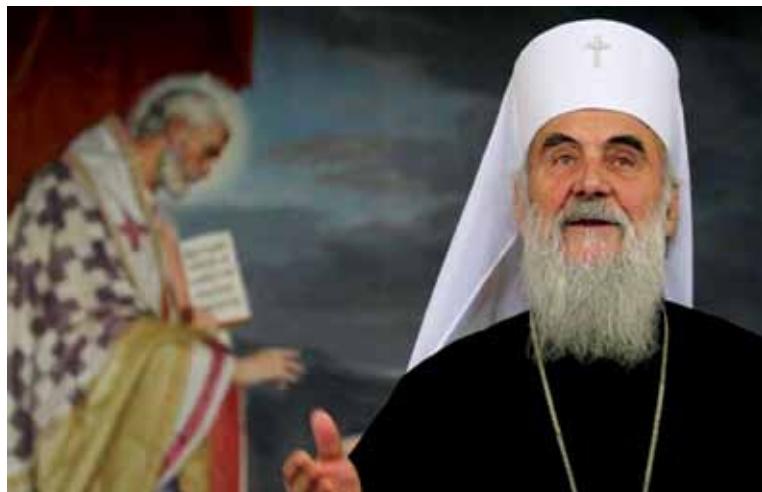
Патријарх Српски у Крушевцу

Другог дана Васкрса, 6. маја 2013. г., када Света Црква слави и Св. великомученика Георгија, Патријарх Српски служио је Св. Литургију у Саборној цркви у Крушевцу уз саслужење Господе епископа нишког Јована и крушевачког Давида,protoјереја-старофора Предрага Пузовића, Архимандрита Јована (Радосављевића), гостију свештеника и свештенства Епархије крушевачке.

На Литургији је чином Архимандрита удостојен отац Дамаскин, игуман манастира Наупаре. Градоначелник Крушевца г. Братислав Гашић је одликован Орденом Св. Саве другог степена за заслуге које је учинио за Епархију крушевачку. После Св. Литургије Његова Светост је освештао новосаграђени Епископски двор.

Извор: Епархија крушевачка

Интервју Његове Светости Патријарха српског Г. Иринеја за новине *Вечерње новости*

Христос силом Крста и Вајкрења побеђује свако насиље

– Свака аутономија Косова и Метохије је прихватљива, и она најшира могућа, али *de facto* признавање самопроглашене државности и самосталности покрајине – није. Дугорочно гледано, за стабилност, па и опстанак државе, од било чијег става, па и Српске Православне Цркве, важније је да решење косовско-метохијског проблема буде утемељено у Уставу. Не смемо кршити сопствени устав. Државна власт има нашу апсолутну подршку да, поштујући највиши правни акт, пронађе најбољи начин за заједнички живот Срба и Албанца на Косову и Метохији.

Овим речима, Патријарх српски Иринеј у вакашњем интервјуу за „Новости“ оцењуј-

је исход бриселских договора између државног врха Србије и представника привремених власти у Приштини и види будуће решење статуса јужне српске покрајине. Поглавар Српске Православне Цркве наглашава да је став Цркве о будућности покрајине непромењен и да европски пут Србије, који и СПЦ подржава, не сме да буде плаћен одрицањем од Косова и Метохије. Његова Светост подсећа да је Српска Црква у свим временима била са својим верницима, делећи са њима и добро и зло, и наглашава решеност да уз народ остане и на Косову.

Преговори у Бриселу, завршени договором Београда и представника привремених власти у Приштини,

иза кога су стали и Влада и Народна скупштина, довели су Србију у тамни вилајет избора између косовског и европског пута. Да ли је Црква необично бритко формулисаним јавним апелом државном руководству рекла последњу реч о овом избору? Није ли овај позив стигао прекасно?

– Став Цркве о Косову и Метохији свима је јасан, и то не од јуче. Он је непромењен кроз историју, а државним властима које је, макар декларативно, занимао, познат је од почетка деведесетих, када је криза ескалирала. Такав, непромењен став саопштен је и највишим државним представницима на састанку у Патријаршији. Штавише, два дана пре тог

сусрета упућен је јавни апел државном руководству, којим је јасно изражен став Цркве. Значи, није тачна претпоставка да је апел од 22. априла, за који кажете да је бритко формулисан, стигао прекасно.

Питање Косова и Метохије јесте питање Голготе српског народа и његовог страдања од времена Светог цара Лазара до данашњег дана. Сетимо се само стихова владике и песника Петра Петровића Његоша: „Ој, Косово, грдно судилиште, на сред тебе Содом запушио“. Актуелност ових речи владике Рада, нажалост, потврђују свакодневна страдања и убиства Срба.

Што се Европе тиче, бранећи Косово и Метохију, светиње којих тамо има као звезда на летњем небу, ми, уверен сам, и данас бранимо највеће вредности европске цивилизације. Тако је било у прошлости, а исто је и данас. Многи европски хришћански интелектуалици су тога свесни. Свесни смо значаја обједињавања Европе и подржавамо учешће Србије у том процесу. Али, не по цену одрицања од дела своје државе, од својих светиња и од свога народа!

У резолуцији Народне скупштине каже се да би СПЦ требало да успостави уговорни однос са властима у Приштини, који би био заснован на искуству уређења односа Римокатоличке цркве у Италији. Да ли би успостављање овог односа значило пристајање на равноправан однос са органима власти непризнате државе и практично признавање независности Косова и Метохије?

– У оквиру решења заснованог на Уставу могу се тражити модели заштите права и без-

Шта год да се у будућности дододи, Српска Православна Црква ће, као што је чинила кроз векове, остати и опстati са својим народом и светињама на Косову и Метохији.

бездности Српске Православне Цркве, односно Епархије рашко-призренске, њених верника, свештеника и светиња. То је свакако нужно. Што се тиче конкретног модела, треба га дорадити и прецизирати, јер морамо имати у виду да су и Италија и Ватикан независне државе, а Епархија рашко-призренска је органски део Српске Православне Цркве, као што су и Косово и Метохија аутономни, али неотуђиви део државе Србије. Даље, Ватикан се налази у апсолутно хришћанској и пријатељском окружењу. Али шта год да се у будућности дододи, Српска Православна Црква ће, као што је чинила кроз векове, остати и опстati са својим народом и светињама на Косову и Метохији.

Како СПЦ види своју будућност, формални статус и сарадњу са цивилним властима у „новој косовској реалности“?

– Наш Владика Теодосије и наши свештеници и данас служе од Призрена на југу Метохије, преко Косовског Поморавља до Митровице и Копаоника. Наш народ чврсто је решен да опстане на овој светој земљи. Црква је Бога Живога, Бога мира и љубави чије Васкрсење ових дана славимо, сведочила и у време Отоманске царевине, и под нацистима, а потом и под комунистима, па исто тако чини и данас. То сведочење за Православну Цркву је једина реалност – прошлост, садашњост и будућност.

Датум за почетак преговора за приступање Србије ЕУ и бриселски ултиматум Цркva је упоредила са „плаћањем превисоке цене за робу која још није испоручена, нити ико зна када ће се то дододити“. Очекујете ли, после свега, да ће се европски пут коначно отворити пред Србијом?

– Сведоци смо да ни чланице Европске уније немају јединствен став према питању статуса Косова и Метохије. Процес интеграције Србије, у политичкој и економској реалности у којој се данас налази ЕУ, веома је дуготрајан, можда чак и дводеценијски. Мислим да се интерес Европе за Србију дугорочно неће иссрпити на проблему Косова и Метохије. Свесни тога, али и своје велике историје, славних предака и културе, морамо још доследније поштовати себе и своје достојанство. Надам се да ће наше политичко руководство умети да пронађе мостове према Европи који ће обезбедити миран и стабилан развој нашег друштва и народа. Са друге стране, већ вековима постоје стари мостови према братском руском народу и великој Русији, који су за нас, хвала Богу, увек отворени. За Светог Саву је речено: „путује без пута и пут се за њим рађа“. Уз помоћ Божју, ми стварамо путеве.

Косово, нажалост, није једино место искушења Српске Цркве и народа. Проблема има и у Хрватској,

Македонији, па и Црној Гори. Постоји ли начин да смањимо притисак који се на народ и Цркву врши у суседним државама?

– Сва искуства у наведеним државама на свој начин су болна. У данашњој Републици Хрватској, која је једном ногом у Европској унији, чак и поједини верски предводници подстичу кршење елементарних људских права својих суграђана, православних Срба, као што су право на повратак и безбедан живот, равноправност у запошљавању, право на враћање кућа, станова и друге отете имовине, право на име, језик и писмо... У вези са овим последњим, шта рећи на јавно иступање једног од најугледнијих и најутицајнијих људи у тамошњем римокатоличком епископату којим се пружа подршка нечувеном захтеву шовинистичких група да се забране српски ћирилични написи у Вуковару, граду у којем и данас живи много Срба? Ко, за Бога милога, може да претендује на монопол у страдању и на неприкосновени статус жртве? Заиста, невероватно! Наша браћа римокатолици у Србији имају сва права, као и ми. Ми се за то залажемо неодступно. У независној Кнежевини Црној Гори, 1909. године, на попису је било 90 посто Срба, а 2011. мање од 29. Да ли се ради о политичком и културном инжењерингу или, отворено говорећи, некад суптилном, а некад бруталном насиљу? За чији интерес? У БЈР Македонији брутално распињу Цркву. Наш брат, Архиепископ Јован, који се национално не декларише као Србин, налази се у тамници. Свештенство и верници су прогоњени, и то само због тога што не желе да пре-бивају у расколу. Црква Божја свима, па и онима који насиље врше, непре-

Живот је леп само када је прожет љубављу, а осмишљен је само онда када се са љубављу уносимо у туђи живот, када смо заједно са гладними и жедними, са сиромашними и прогнанима, када смо и у тамници са осуђеницима. Љубав није само оголјена реч.

стано указује на празан Гроб Господњи, на узалудност њихових поступака, јер Христос, Бог љубави, силом Крста и Васкрсења побеђује свако насиље. Блажени су прогнани правде ради, јер је њихово Царство небеско. Црква нема другу силу да решава ове проблеме осим сile сведочења истине и моћи молитве. Са друге стране, апелујемо на носиоце власти у овим државама да поступају по правди и обраћамо се свим одговорним међународним чиниоцима за заштиту својих права и права верујућег народа.

Представници власти редовно се консултују са Црквом о најзначајнијим питањима. Држава је преузела обавезу уплаћивања доприноса за пензију свештеника, део буџета намењен је верским заједницама. Да ли је то мера „симфоније“ државе и Цркве, упркос критика-ма јавности да Црква има превелику улогу у нашем друштву?

– Однос Цркве и државе комплексно је питање. Појам „симфоније“ односно се на поједине периоде историје Источног римског царства и таква аналогија непримењива је у савременом секуларном друштву какво јесте и какво треба да буде наше. Црква и држава су одвојене, имају различите

компетенције, али то не значи да не треба да сарађују. Држава треба да брине о слободи, миру и правди, а Црква да се ствара о спасењу и духовно-моралном стању народа. Уколико држава истински брине о слободи, миру и правди, утолико је поље међусобне сарадње шире, а резултати плодотворнији. У комунизму су ови појмови схватани специфично, па је постојала стална напетост у односима између Цркве и државе. Цркви је, уз голготско страдање свештенства, одузета готово сва имовина. Правде ради, Црква захтева да се њој и свима другима врати оно што је одузето. Не тражи надокнаду за добра која су неповратно уништена, девастирана, нити за њихово вишедеценијско коришћење. Када наша имовина буде враћена, биће коришћена у филантропске сврхе и неће бити потребе за буџетским линијама које помињете. Црквена имовина је, *par excellence*, народна имовина.

Што се тиче критика јавности које помињете, ради се о малом броју људи чије право на мишљење поштујем. Констатујем, међутим, да је њихова заступљеност у медијима у апсолутној несразмери са њиховим бројем. Место Цркве у друштву је одредило само друштво, народ Србије. Пре-ма последњем попису, у Србији је 95 посто верника, од којих су 85 посто православне вероисповести.

Васкршња Литургија 2013. г. у Спомен-храму Светог Саве на Врачару

Предстоји редовно мајско заседање Светог Архијерејског Сабора СПЦ. И овог пута у средишту јавности су поједини архијереји о чијем се пензионисању дugo говори. Да ли ће бити речи о случају владику Василија (Качавенде) или промена на челу других епархија?

– Занимљиво је да се последњих дана, за судбину Српске Православне Цркве, у медијима најгласније „брину“ деца њених бивших прогонитеља, промотери манифестација накарадности и слични. Црква ништа не предузима по диктату жуте штампе. „Новостима“ и делу наших медија не припада, срећом, овај атрибут. Исто тако, Црква је, последњих година, показала да ништа не „гура под тепих“, него да проблеме решава држећи се искључиво свог канонског устројства.

Васкрс је време радости и победе живота над смрћу. Можемо ли да верујемо да ће српски народ у будућности имати снаге да у суровој борби са демографијом, моралним и материјалним сиромаштвом, свеопштом апатијом и другим опасним противницима пронађе прави пут?

– Ваше питање се односи на трагање за смислом живота, посебно у време кризе и искушења. Одговорићу вам речима из овогодишње саборске посланице о Васкрсу: „Живот је леп само када је прожет љубављу, а осмишљен је само онда када се са љубављу уносимо у туђи живот, када смо заједно са гладнима и жеднима, са сиромашнима и прогнанима, када смо и у тамници са осуђеницима. Јубав није само огољена реч. Јубав је сила Божја само када је про-

жета и испуњена жртвом, давањем себе за другог, за добро другог. Живот са смислом је позив на љубав, на служење Богу и сваком човеку. Докле год живот будемо схватали као служење себи, у свету ће владати сукоби, немири и ратови. Када човек прихвати да је позван да себе даје за опште добро свих људи, и да свој таленат умножава тиме што га раздаје за добро ближњег, и сваки пут када учини добро дело, он предокуша Царство Небеско у историји.“

У име љубави Господње, Вама лично, свима који се старају за наш угледни дневник „Вечерње новости“, а поготову вашим верним читаоцима, честитам светли празник Васкрсења Господњег: Христос васкрсе!

Извор: <http://www.spc.rs>
Наслов интервјуа
је редакцијски.

Интервју Епископа бачког др Иринеја

Порука православним верницима за васкршње празнике

Смрт је само претпоследња реч у историји сваког верујућег човека, сваког хришћанина, сваког народа. Последња реч је Васкрсење!

Радост и светлост Васкрсења!

– Српски народ, као велика саборна заједница, често је склон пессимизму и безнађу. Ми, гледајући на сва зла која се са разних страна на нас обрушавају, увиђамо да то није толико трагично и да су искушења и страдања неизбежни део живота свих хришћана и искуство Цркве као небоземног организма, као Тела Христовог кроз векове. То ипак није ни коначно искуство ни последња реч у животу оних који верују. Смрт је само претпоследња реч у историји сваког верујућег човека, сваког хришћанина, сваког народа. Последња реч је Васкрсење! Радост и светлост Васкрсења! У том духу, читаоцима „Курира“ честитамо празник Васкрсења Христовог: Христос васкрсе! Ваистину васкрсе!

Шта бисте поручили нашем народу на КиМ?

– Са очинском и братском љубављу поручујем нашем народу на Косову и Метохији да не посустане у својој борби са Голијатом оличеним у нимало једноставним животним околностима, али и да правилно одмери своје давидовске снаге. Наш народ треба да своје свеђочење Распетог и Васкрслог Христа пред Пилатом и пред разјареном непријатељском масом настави искључиво Његовом кротошћу и миром, крепљен и уједињен у молитви, у заједници са својим епископом Теодосијем, са својим свештеницима, монасима и монахињама, који су са својим народом у свим селима и градовима у којима Срби живе и који их

никада неће напустити. Српски народ је кроз векове опстао и остао на Косову и Метохији и у кутикамо тежим условима од данашњих, чиме не кажемо да данашњи нису тешки и страшни.

Да ли сматрате да је актуелна власт могла да нађе боље решење за КиМ?

– Одговор је једноставан: решење сваког државног питања, а поготову пресудно важног, са последицама које данас нико не може да у потпуности сагледа, пре свега мора бити у складу са Уставом земље. У уређеним државама о неуставним решењима нико не би ни расправљао. Које је боље решење од понуђеног, ваљало би расправити и договорити. О понуђеном је на-

ша Црква изнела свој званични став и ја ту немам шта да додам.

Прокоментаришите изјаву пре-мијера Ивице Дачића да Патријарх и СПЦ немају права државном врху да држе лекције о КИМ.

– Историја показује да су овај народ и ову државу умели да сачувaju просветљени и далековидни људи, којима мудрост Цркве, као колевке и вековног огњишта народне душе, није звучала попут лаконски „подељене лекције“. Ипак, морамо имати у виду и тежину животних околности и изазова пред које је државни врх постављен. Мој лични савет им је да уваже огромно животно искуство и очинску добронамерност нашег Патријарха. Упркос искушењима која доноси актуелни тренутак и упркос различитим приступима, сматрам да не би било одговорно не унапређивати сарадњу Цркве и државе, засновану на нашем историјском искуству и на европском моделу кооперативне одвојености. Иначе, премијер је и сам увидео да је реаговао брзо и емотивно, а добро зна да Црква жели само да помогне и олакша бреме свима, па и њему.

Шта очекујете од предстојећег Сабора СПЦ и о којим ће се темама расправљати?

– Као и сваког пута, на предстојећем заседању Светог Архијерејског Сабора очекујем благодатно дејство Духа Светога, који је у саборима Православне Цркве увек присутан, и при чијем ће ефектном деловању, дубоко верујем, јерарси наше Цркве мудро сарађивати. О резултатима заседања наша јавност ће из прве руке бити обавештена.

Да ли је случај владике Качавенде уздрмао СПЦ, да ли је тиме нанета штета угледу СПЦ?

На предстојећем заседању Светог Архијерејског Сабора очекујем благодатно дејство Духа Светога, који је у саборима Православне Цркве увек присутан.

– Православна Црква свој углед има у Личности Богочовека Христа, који је Њен крајеугаони камен. Ако се угледамо на Христа Распетог и Вајскрслог, нашу веру, као ни углед Његове Цркве, ништа не може уздрмати.

Црква поступа искључиво у духу Светог Предања и светих канона. Пошто Духом Светим оприсутњује Живога Христа на земљи, Црква оком Богочовека посматра сваку личност, док нервозни дух овога света иште преки суд или линч. По мени, редовну и независну судску процедуру, црквену и грађанску, не могу заменити никакви други чиниоци.

Да ли ће и владика Пахомије бити предмет разговора на Сабору СПЦ?

– Сви епархијски архијереји Сабору подносе извештај о раду између два заседања, тако да ће се разговарати о сваком епископу појединачно, не искључујући ни Вашег саговорника.

Да ли сте задовољни организацијом обележавања 17 века од доношења Миланског едикта, какву смо поруку послали у свет организацијом једног таквог догађаја и да ли сте разочарани што папа није дошао?

– Веома добро организованом и до сада професионално изведеном прославом седамнаест века од доношења Миланског едикта васцелом свету је послата порука о Србији као о достојном баштинику константиновског наслеђа, као земљи мира, духовне и

националне зрелости, земљи напретка.

Ако је, пак, одлука наше Цркве о питању доласка или недоласка папе римског једногласно донета на Сабору њених архијереја, јасно формулисана и јавно саопштена, не видим због чега бих био разочаран било њоме било последичним недоласком римокатоличког првојерарха у Србију.

Када ће бити завршен Храм Светог Саве? Мишковићи су не-годовали зашто нису позвани на састанак Одбора за градњу Храма иако су највећи донаци – зашто их нисте позвали? Да ли је примерено да се неко, па макар био и највећи дона-тор, тим тоном обраћа СПЦ?

– На изградњи Спомен-храма Светог Саве на Врачару је до сада урађено заиста много и нека бар овим путем буде изражено моје лично задовољство због одзыва у овом општенонародном подвигу самоизграђивања. Изградњом Храма градимо, дакле, и себе саме: пуштајући да Христос међу нама расте, ми се увек смањујемо, због чега тонови и реакције оних који су томе доприенили не могу бити оправдани са хришћанског аспекта. Погуздано знам да ниједан уздах не промиче пред Господом, поготову пред нашим небеским заступником, Светим Савом, чијим смо оком из вечности промерени, али чијом љубављу овде нисмо напуштени.

Извор: cic.sr ;
преузето из вакшићеј двоброја
Курира од 4. 5. 2013. године

Трибина

„Држава – Црква – секуларна и верска толеранција“
у Прес-клубу Танјуга (8. мај 2013)

Не стварати фаму – Црква и држава нису у сукобу

Нема места стварању фаме о сукобу
Цркве и државе – јер то нити је тачно
нити је умесно.

Није умесно стварати фаму о сукобу државе и Цркве, јер сукоба нема – постоје само различити ставови о појединим питањима, сматра Владика бачки Иринеј. „Знам да постоје групе које непрекидно агитују против Цркве“, рекао је Владика Иринеј на трибини „Држава – Црква – секуларна и верска толеранција“ у Прес-клубу Танјуга.

По речима Владике Иринеја, који је и портпарол Српске Православне Цркве, нема места стварању фаме о сукобу Цркве и државе јер то нити је тачно нити је умесно – што су, како је казао, у јучерашњим изјавама потврдили и председник Србије Томислав Николић и Патријарх српски Иринеј.

Владика је подсетио и да је Црква јасно изнела свој став о

Косову: „Али, Свети Синод је формулисао свој став који ће нешто значити за вернике, јавно мњење, и нема претензију да он одлучује. Одлучују они који су за то изабрани.“

С друге стране, додао је, постоје епископи и други представници Цркве који „итеако имају своје ставове“, попут Владике захумско-херцеговачког Григорија који је у недељу, гостујући у Ушиску недеље, изнео свој став.

„Црква има право и дужност да износи своје ставове када је реч о општим питањима егзистенције, здравља, друштву и општем добру – не као делилац мишљења – али један поглед на опште вредности живота, на смисао, на оно што даје дугорочно визију и наду, то је Цркви не само право него и дужност“, рекао је.

По његовом мишљењу, појам мешања Цркве у државна питања апсурдан је у моделу у којем функционише Српска Православна Црква, а то је модел европске демократске цркве – слободна Црква у слободном друштву.

„Наравно да Црква не може претендовати на то да она доноси политичке одлуке или да влада. Да посматра политичаре или државне институције као своје инструменте, то би било наметање псеудоекратског модела који није прихватљив ни са становишта државе ни са становишта Цркве“, додао је он.

С друге стране, како је рекао, ни покушај ућуткивања Цркве око важних питања у име политичке ингеренције који би довео државу у положај да се насиљнички поставља пре-

ма Цркви није добар, рекао је Владика.

Владика је указао да притом није могуће спречити разне спекулације на начин како то чине поједини медији, групације и појединци.

„Шпекулације не могу бити спречене, јасно је да су они из државног врха који су реаговали на став Цркве признали да су реаговали емотивно и исхитрено. Постоји разлика у приступу решавања проблема и то није ништа ново. Став Синода, с друге стране, изнет је јавно и одговорно“, навео је Владика и констатовао да није реално на основу тога закључивати да између Цркве и државе постоји сукоб.

Званична тела Српске Православне Цркве неће учествовати ни у каквом организовању демонстрација поводом потписивања Бриселској споразуму Београда и Приштине, али неће ни забрањивати било чије учешће, изјавио је Владика бачки Иринеј.

Према његовим речима, они који ће бити на тим демон-

страцијама већином „спадају у Цркву“ и ако желе да демонстрирају – Српска Православна Црква се у то неће мешати.

„Црква не располаже оним подацима са којима располажу државне структуре, али Црква има поглед који иде дубоко у прошлост и будућност, па слободно бих рекао и у вечност. Тако да је она имала веома озбиљног разлога да упозори на то што би могло да се дешава у будућности на Косову и Метохији“, казао је Владика Иринеј, који је и портпарол Српске Православне Цркве.

Помоћник директора владине Канцеларије за вере Драган Новаковић сматра да нема места за извођење закључка о неспоразумима и сукобима државе и Цркве.

По његовим речима, религијска структура Србије њена је нова историјска шанса и један од најважнијих аргумента за улазак Србије у породицу европских народа.

Односи између државних органа и Цркве и верских заједница у Србији су добри и ста-

билни и већих проблема нема, истакао је Новаковић.

Евентуални неспоразуми се, како је истакао, решавају договором и у конструктивној атмосфери.

Држава неће дозволити злоупотребу актуелне ситуације за стварање вештачког сукоба између Цркве и државе, рекао је државни секретар у Министарству унутрашњих послова Владимир Божовић, истичући да сукоба нема.

Божовић је рекао да би тај сукоб био и на штету државе и српског народа.

„Ова влада неће да се игра жмурке са реалношћу и стварним интересима свог народа. Није могуће и нећемо дозволити никакав сукоб Цркве и државе јер би то било на штету државе и српског народа“, рекао је Божовић.

Фото: Танјућ, Н. Јовановић

Извор: Танјућ

Вољена краљица се вратила у Србију

Земни остаци краљице Марије враћени у Србију, уз сагласност
Њеног величанства краљице Елизабете II, старешине капеле
у Виндзору, Англиканске цркве, Министарства правде
и Министарства иностраних послова Републике Србије

Ковчег Њ. В. краљице Марије дочекали су 29. априла на Аеродрому „Никола Тесла“ у Београду Њихова краљевска височанства престолонаследник Александар, принцеза Катарина, принцеза Јелисавета, принц Ђорђе и принц Михаило, Ивица Дачић, председник Владе Републике Србије, проф. др Оливер Антић, специјални саветник председника Републике, и Радослав Павловић, саветник за културу Томислава Николића, председника Србије, представници Владе, Његово Преосвештенство Владика хвостански Атанасије, који је са благословом Његове Светости Патријарха српског Иринеја представљао Српску Православну Цркву.

Народ се у великом броју окупио да ода пошту покојној краљици на капијама њеног дома на Дедињу, где је некада живела као краљица, супруга, мајка и удовица. Атмосфера на до-

чеку одисала је поштовањем и захвалношћу према личности коју је народ идеализовао као посвећену мајку, поштовану краљицу и искрено јој се дијвио као великим добротвором и оснивачу многобројних школа, болница, мецени уметности и особи увек спремној да помогне угроженима.

Помен краљици Марији, у Краљевској капели Светог Андреја Првозваног на Дедињу, служио је Његова Светост Патријарх српски Иринеј, а присуствовали су Њихова краљевска височанства престолонаследник Александар, принцеза Катарина, принцеза Јелисавета, принц Ђорђе и принц Михаило (синови краљевића Томислава), Ивица Дачић, председник Владе Републике Србије, проф. др Оливер Антић, специјални саветник, и Радослав Павловић, саветник за културу Томислава Николића, председника Србије, Његово Преосвештенство Епископ

хвостански Атанасије, Његово Преосвештенство Епископ римезијански Андреј, Њ. Е. Даниел Бану, амбасадор Румуније у Србији, г. Дејвид Ендрју Мек-Ферлејн, заменик амбасадора Велике Британије.

После службе, присутнима се обратио престолонаследник Александар II: „Моја бака, краљица Марија коначно је код куће и ускоро ће бити са члановима своје породице на Опленцу. Желео бих да се посебно захвалим Његовој Светости Патријарху Иринеју што је овде данас и на свим његовим молитвама. Моја бака је умрла пре педесет и две године и била је сахрањена у Великој Британији. Иако окружена прецима и рођацима, била је далеко од Србије, наше земље и њеног народа, које је волела свим срцем и чији је велики добротвор и задужбинар била. Повратак у Србију је била велика жеља моје баке, и она се данас коначно вратила, да буде сахрањена поред свог супруга и

синова. Одајући почаст краљици Марији, Србија данас одаје почаст свима који су учествовали у стварању њене историје.“ Престолонаследник је такође захвалио Томиславу Николићу, председнику Србије, Ивици Дачићу, председнику Владе Србије, члановима Државног одбора за пренос посмртних остатака чланова краљевске породице Карађорђевића, свим члановима Владе на великој подршци, а посебну захвалност је упутио професору Оливеру Антићу на његовој личној иницијативи и ангажовању.

По завршетку помена, Његове Светост Патријарх српски Г. Иринеј је истакао: „Краљица Марија је била отелотворење свега племенитог и остварење свих жеља српског народа, који је толико волела, помагала и поштовала, а многе и нахранила што овде што за време боравка у изгнанству. Овим је исправљена велика неправда, она се вратила својој земљи, да почива у миру и тиме су се оствариле наше молитве. Она се није бавила политиком већ је по узвишеном осећању дужности пре свега била мајка тадашње Југославије, односно Србије“.

Професор Оливер Антић је истакао: „Краљица Марија је била најомиљенија од свих краљица Европе, и красиле су је многе врлине попут честитости, доброчинства и племенитости. Зато ми је велико задовољство да најавим да ће, по одобрењу председника Србије Томислава Николића, орден краљице Марије који је пронађен у запечаћеном сефу Народне банке Србије бр. 555 бити изложен на њеном одру приликом државне сахране 26. маја на Оplenцу. Овим је исправљена велика неправда.“

Ивица Дачић, председник Владе Републике Србије, такође се обратио присутнима: „Поносан сам што је овим великим даном исправљена

огромна неправда и управо у томе је поука да народ и држава, сагледавши своју историју, исправљају грешке не због прошлости, већ управо због будућности. Ово је велики дан за земљу, а двадесет и шестог маја очекујемо високе званице из целог света које ћемо дочекати како ваља и доликује.“

По завршетку службе, у Краљевском двору је приређен пријем за државне званичнике, чланове саветодавних тела Круне и верске достојанственике.

Њено величанство краљица Марија почиваће у Краљевској капели Св. Андреја Првозваног на Дедињу поред свога сина Његовог величанства краља Петра II до државне сахране 26. маја када ће блаженопочивши краљ Петар II, краљица Александра и краљица мајка Марија бити сахрањени у маузолеју породице Карађорђевић у Цркви Св. Ђорђа на Оplenцу.

Посебну захвалност за подршку Њихова краљевска височанства упућују сер Кристоферу Гејту, приватном секретару Њеног величанства суверена Уједињеног Краљевства Велике Британије, националном авио-превознику JAT Ервејзу за транспорт без надокнаде, као и конзулу саветнику амбасаде Србије у Великој Британији гђи Љиљани Зарубици, чије је ангажовање допринело успеху овог подухвата од изузетне важности.

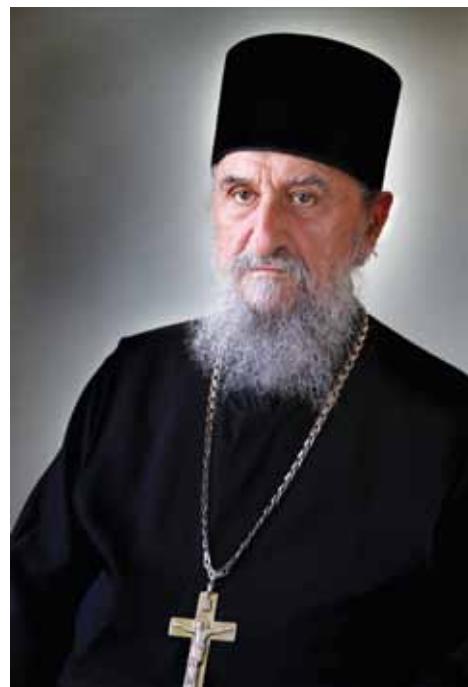
Краљевска капела у оквиру Краљевског комплекса на Дедињу биће отворена за све грађане који буду хтели да одају пошту Њиховим величанствима краљу Петру II и краљици мајци Марији сваког викенда суботом и недељом, од 10 до 14 часова.

Извор: Канцеларија престолонаследника Александра Карађорђевића

Ликови за памћење (1)

У братији живих светаца

Пише: Антоније Ђурић

Архимандрит Јован Радосављевић

Ово је обична прича о необичном архимандриту и професору Јовану Радосављевићу, који је прошао кроз мноће паѓање и искушења и који је написао близу четрдесет драјоцених књига.

Да је живео у Карађорђево доба, Вожд би му, засигурно, поверио крсташ-барјак; владар и песник Петар Пештовић Његош рекао би за њега „да се имао рашта и родиши“; Владика Николај Велимировић, чији је ђак био од своје штинаесте године, пророчки му је рекао да ће, упркос паѓањама и искушењима, муњама и тромовима, останати на светосавском путу. Ава Јустин Ђелијски, професор универзитета, доктор теолошких наука, уврстио ћа је у најистрајније следбенике Светог Саве, а српски Патријарх Павле у своје омиљене сајворнике... А име му обично, из народа, и свештако: Јован. Јован Радосављевић. Од Ваљева. Из завичаја Илије Бирчанина, браће Ненадовић, војводе Живојина Мишића, Владике Николаја Велимировића. Ваљево је досад

Српској Православној Цркви и српском народу дало седам владика. На свештиштској стази је и Патријарх Павле. Српски народ, онај молитвени, близак Богу, већ ћа је за живоћа протласио свештиштјем. Био је и свештоси и свештоси у шамним годинама. Архимандрит и професор Јован има трећи домаћих и спраних одликовања, али их никад не ставља на мантију. Омиљен је у свим српским свештињама, али се најрадије одазива позиву Владике Бачке епархије др Иринеја (Буловића), затим итумана манастира Блајовештења, подно Каблара, оца Георгија, и итумана манастира Јежевице, оца Германа, испод планине Јелице. Из ове шри духовне свештиње, обасјане канделом и наћољене мириром шамјана, изишли су његови најновији рукописи...

У овом разговору незаobilазан је Владика Николај, данас свети Владика српски. Отуда, за почетак, ово питање:

Знам људе који обавезно устану када се помене име Владике Николаја, али знам и неке који настоје да умање његов значај, не презажући, чак, ни од клевете! Ви сте га добро познавали...

— Велики и свети људи су светионци, нама даровани од Бога, за добро свега света — као што је Бог даровао целом свету, као отац деци, Сина Свога Јединороднога, Господа Исуса Христа, као Сунце, да Својом животворном силом обасја свет. Ако Господ Исус Христос, како пише у Светом Писму и црквеним светоотачким књига-

ма, јесте Сунце правде, Сунце истине, љубави, мира и милости, Сунце живота, животворне сile и сваког добра, онда свети, Божји људи, међу њима и Свети Владика Николај, јесу за нас светилник и звезда водиља у духовном животу. Владика је живео Светим Писмом, учио из Светог Писма, писао на основу Светог Писма...

Тешко је наћи српску кућу у којој нема бар једне књиге Владика Николаја. Владику Николаја нису поштовали само они који не поштују нашу Православну Цркву и веру. Читao сам у своје време шта су тадашње безбожне власти о њему писале по новинама – да је издајник, злочинац, кољач... Неки вајни комуниста из Трстеника писао је да му је Владика Николај заклао стрица. Други су писали да је био Хитлеров сарадник. А Владика је све време био заточен у манастиру Љубостињи, под окупаторском стражом. Да не истичем да је упоређиван са Степинцем иако је био заточен у злогласном логору Дахау, затједно са српским Патријархом Гаврилом Дожићем...

**Били сте Николајев ћак. Ка-
кве успомене носите и која
његова дела највише цените?**

– Имао сам једанаест година када сам се нашао пред његовим светачким ликом. Било је то о Петрову дне 1938. године, дакле пре 75 година, али време није избрисало слику. Кад је чуо да сам од Ваљева, из Лелића, прво је питao за своју мајку. Мене је потанко испитивао чији сам и какве су ми жеље, а затим ме је предао игуману манастира Жиче као искушеника. Тако је, у тим годинама и под окриљем Владика Николаја, започeo мој монашки живот... Што се тиче његових дела – сва су драгоценa. *Охридски шоролој* се сваког дана чита, често за време богослужења. То је нај-

Највише сам, разуме се, научио од Владике Николаја у Жичи и Краљеву, затим од оца Јустина Поповића у манастиру Ђелије, где је он био духовник. Свакодневно је служио сва богослужења и Свету Литургију.

лепша духовна читанка. Ту су затим *Беседе још јором, Омилије, Рај и Библија*, – пророчка књига, – *Мисли о добру и злу, Молитве на језеру, Жетове Господње* и многе друге. Те књиге су ушле и у светске библиотеке. Последњу књигу почeo ја да пише и оставио ју је недовршену. То је *Једини Човеколюбац*. Остала је као мезимче и његова незацељена рана. За то недовршено дело је говорио: „Биће гранит, нешто што се није појавило у савременој теолошкој мисли. Главна идеја је: Логос доноси нову логику. Треба непрестано истицати апсолутност Христову. Многи га праве закрпачем, као да није донео нову хаљину. Хоће да улију ново вино у старе мешове. То не иде. Не може се небеска логика схватити земаљском. Да ми је да завршим ову књигу, па бих попио смрт као чаши воде.“

**С ким сте, као монах, служи-
ли Господу Богу?**

– Прво верско васпитање примио сам од својих побожних родитеља у Лелићу и у лелићкој цркви од свештеника Ђорђа Колџића, кога је у Лелић упутио Владика Николај. Био је веома мудар и духован свештеник. За њега је то посведочио и отац Јустин Поповић. Он је имао обичај да каже: „Нисам никде видeo тако мудрог и духовног свештеника као што је отац Ђорђе.“ Највише сам, разуме се, научио од Владике Николаја у Жичи и Краљеву, затим од оца Јустина Поповића у манастиру Ђелије, где је он био духовник. Свакодневно је служио сва богослужења и Свету Литургију. Многи побожни људи из Србије, међу њима и многи ћаци и студенти, посећивали су оца Јустина да би послушкивали његову молитву и његове савете...

После бомбардовања и рушења Жиче 1941. године, извршеног по Хитлеровом наређењу, многи монаси су прешли у манастир Студеницу. Тамо сам био и ja. Стицајем ратних прилика нашао сам се 1944. године у манастиру Вујну, између Горњег Милановца и Чачка. У октобру исте године у манастир је дошао свршени теолог Гојко Стојчевић. Он је са још неким монасима избегао пред партизанима из манастира Свете Тројице под Овчаром. Тада нијам могао ни да наслутим да ћу већи део свога живота провести с њим у манастиру и у Призрену. Још мање сам могао да наслутим да ћу се наћи у братији човека светог живота. Са Гојком, касније Павлом, Владиком и Патријархом, провео сам више од четрдесет и шест година! Био је увек тих, одмерен и болешљив, али и мудар човек који се у све разуме... Били смо заједно у неколико манастира – у Благовештењу, Рачи, Жичи... Познавали смо и гумане наших светиња – оца Јулијана Кнежевића, Василија Домановића, Антонија Ђурђевића (помињем само неке који су у тамном времену ширили и јачали православну веру и чували српске светиње...). Када је пре педесет шест година Ар- ➔

химандрит Павле изабран за рашко-призренског Епископа, прешао сам њему у Призрен. Дисциплина је била на изузетном нивоу – Владика је давао пример.

Завршио сам Богословију и Богословски факултет. На факултету сам учио са студентом Мирком Буловићем. Он и ја смо често ишли ави Јустину у манастир Ђелије. Када смо га замонашили, са новим именом Иринеј, остали смо дуго код аве Јустина под његовим надзором. Одатле смо данашњи Владика Иринеј (Буловић) и ја отишли у Атину на постдипломске студије...

Били сте професор Богословије у Призрену. По чemu памтите тај период?

– Свети Архијерејски Синод ме је позвао да се вратим из Атине и поставио ме за управника Монашке школе у Острогу. Три године касније постављен сам за професора Богословије у манастиру Крки. Из Крке сам, по потреби, премештен у призренску Богословију. У њој сам, као наставник, остао све до натовског бомбардовања Србије. Тада је призренска Богословија премештена у Ниш, где смо наставили рад под веома тешким условима.

Док смо били у Призрену, Шиптари, нарочито они млади и најмлађи, веома често су провоцирали наше ученике. Ђаци су се у Богословију неретко враћали крваве главе. Ректора Богословије, проту Милутину Тимотијевића, и његову кћер напали су једанпут на улици – против су сломили руку. Он је био честа мета напада. И нас, професоре, нападали су и гађали камењем усрд дана. Мени је чврста монашка капа, камлавка, заштитила главу од камења. Нападали су и Владику Павла. Једном су га напали усрд поштанске зграде, каме-

ном му разбили главу и оборили га на под. Имали смо понекад и срећних тренутака: посјивао нас је српски Патријарх Герман и руски Патријарх. Ђаци су тада бивали охрабрени и брже су заборављали шиптарске нападе.

Какав је монах био Патријарх Павле?

– Пре него што се замонашио, био је васпитач у српском избегличком дому у Бањи Ковиљачи. Тада се догодила несрећа – један дечак почео је да се дави у оближњој реци. Теолог Гојко је скочио и спасао га. Тада је добио упалу плућа, а мало касније и туберкулозу. Све се то збивало у лето 1944. године. Вратио се у Свету Тројицу под Овчаром. Ту се одмарao и лечио: разбијао је љуске од ко-кошјих јаја претварајући их у прах пун калцијума. То му је, уз његову чврсту веру, помогло да оздрави. Замонашио се на Петровдан 1948. године. До kraja живота остао је доследан монах. Све што је радио било је одговорно и добро урађено. А био је – васпитач, домаћин, исцелитељ, слуга Божји, воденичар, чобанин... Био је, пре свега, честита српска душа. Уосталом, српски народ је о њему рекао све оног часа када га је прогласио „свештем који хода“ и када су га Срби у оноликом броју испратили до вечне куће у порти манастира Раковице...

Познавали сте синовца Владике Николаја, Владику Јовану. Шта бисте могли да кажете о њему?

– Владика Николај је имао три синовца. Јова је био најстарији. Рођен је 1912. године. По завршетку Богословије и Богословског факултета у Београду, постављен је за професора Богословије у Битољу. За време

Другог светског рата био је са стрицем, Владиком Николајем, у Жичи. Када је Владика Николај под стражом одведен у манастир Љубостињу, синовац је био с њим. Убрзо је Владика Николај са синовцем Јованом, у пратњи немачких стражара, одведен у манастир Војловицу код Панчева, где је био заточен и Патријарх Гаврило Дожић. Одатле су Патријарх Гаврило Дожић и Владика Николај Велимировић одведени у Немачку, у злогласни логор Дахау, а Јова се вратио својима у Лелић. Дуго година после рата Јова је постављен за професора и ректора Богословије у Раковици. Када је касније изабран за Епископа, постао је архијастир Шабачко-ваљевске епархије, коју је веома унапредио обновом духовних светиња, добром организацијом и свештеничким подмлатком. Убраја се у најбоље српске архијереје.

Други синовац Владике Николаја, Тиосав, учио је гимназију у Краљеву. Тамо се упознао са учеником Милованом који је био комуниста, па се и он определио за комунизам. Због тога су га грдили и Владика Николај и Јован, саветујући му да се у рату не бави политиком. Није их послушао. Отишао је у партизане 1941. године и вратио се као мајор. Бавио се новинарством и постао судија Врховног суда у Београду.

Трећи синовац Владике Николаја, Радисав, мало млађи од Тиосава, остао ја на селу, поред баке и Владичине мајке Кате. Генерал Драга Михаиловић, како се говорило, узео га је 1944. године к себи у штаб, да га сачува у животу, да Владичина кућа не би опустела. Са Ђенералом је нестало и синовац Владике Николаја...

*У следећем броју:
Свети Владика као ћоророк*

Фестивал „Хорови међу фрескама“

Наступ Хора „Свети деспот Стефан Лазаревић“ и Мушки октета „Свети Сава“

У четвртак 18. априла 2013. г., у оквиру деветнаестог Фестивала „Хорови међу фрескама“, наступили су као један ансамбл Хор „Свети деспот Стефан Лазаревић“ и Мушки октет „Свети Сава“. Ансамблом су управљали мр Предраг Миодраг и његова вишегодишња сарадница мр Анђелка Арсеновић. Концерт је одржан у 20 часова у препуној Цркви Светог Саве на Врачару. Поред великог броја грађана, хорских певача (не само из Београда већ и из Шида, Нове Пазове, Сремских Карловаца), великог броја свештеника и монаха, у публици су били и Његова Светост Патријарх српски Господин Иринеј, Његово Преосвештенство Епископ средњоевропски Г. Константин и Његово Преосвештенство Епископ ремезијански Г. Андреје.

На програму су доминирала дела руских аутора: Александра Кастаљског, Александра Архангелског, Павела Чеснокова, Артемија Л. Ведеља, Архиепископа Јонатана, Петра И. Чајковског, Димитрија Бортњанског, као и композиције знаменог напева. Од српских аутора били су заступљене хармонизације Тихомира Остојића, Стевана Мокрањца, Владимира Милосављевића и напеви народног осмогласног појања.

Концерт је почeo песмама из Вечерње службе: *Блајслови душе моја Госјода, Свјетеши штихиј, Ни-ње оштушичајеши*. Уследио је ређе извођен знамени напев *С нами бој* из Великог повечерја, затим *Тројар гесиошту Стефану Лазаревићу* (српски на-

пев гл. 8) и неколико песама из Јутарње службе: *Возбраној војеводје, Покажанија ошверзи ми двери, На сјасенија сћези, Помилуј мја Боже.*

Атмосфера молитве и покајања, односно атмосфера Великог поста карактеристична за овај концерт, одржала се до краја у низу интересантних, текстуално блиских, али звучно српској публици мање познатих композиција: *Не ошвраћи лица Твојео* (Ведељ), *Душе моја* (непознати аутор), *Чершој твојој* (Архиеп. Јонатан), *Да исправиш сјај молића моја* (Бортњански), *Свјајшиј Боже* (В. Милосављевић). На крају су зазвучали стихови *Треће сташије* Стевана Мокрањца.

Пажљиво одабран програм пратила је уједначена и црквеној музици прилагођена интерпретација. Смењивали су се наступи ансамбла и солиста. Створен је утисак богослужбеног комбиновања хорског и певничког звука што последњих година постаје образац у наступима ансамбла „Свети деспот Стефан Лазаревић“. Интересантан приступ и племенит хорски звук препознала је и аплаузом наградила присутна публика.

Надамо се да ће и следеће године Мешовити хор „Свети деспот Стефан Лазаревић“, при Цркви Светог Марка у Београду, под управом искусног појца, педагога и истраживача српског и руског црквеног појања Предрага Миодрага и његове сараднице Анђелке Арсеновић имати овако запажен наступ.

mr Милица Андрејевић

Из новије историје црквеног образовања

Високо образовање Српске Православне Цркве у 20. веку (први део)

гр Александар Раковић

У 19. веку током јачања српске световне интелигенције и елите у Аустрији односно Аустроугарској, као и стварања световне интелигенције и елите у Србији, постало је актуелно и питање високог образовања српског свештенства. Иако су у Сремским Карловцима и Београду радили на отварању српских богословских факултета и духовних академија, ова идеја реализована је тек у уједињеној држави Срба и Југословена након Првог светског рата. Српски теолози су високо образовање дотле углавном добијали на духовним академијама у Кијеву, Москви и Петрограду, православним богословским факултетима у Черновцима и Атини и Старокатоличком факултету у Берну.

Први Срби су почели да се образују у „руским вишим духовним школама“ крајем 17. века. Срби из Карловачке митрополије су се у 18. веку школовали у руским духовним академијама. Ове високе школе су и у 19. веку привлачиле младе Србе из Аустрије и Аустроугарске жељне теолошког образовања и биле су њихова главна дестинација све до отварања Православног богословског факултета у Черновцима 1875. го-

дине, градићу који се налазио на ивици Аустроугарске, недалеко од границе са Русијом. Овај богословски факултет, на коме су се школовали и Срби, служио је углавном за образовање руских и румунских поданника Аустроугарске. Мађарски министар културе барон Трефор Етвеш је 1870. предложио да се на Универзитету у Будимпешти оснује православни богословски факултет, али од овога није било ништа. Срби из Аустроугарске студирали су крајем 19. века и почетком 20. века и на Православном богословском факултету у Атини. Почетком 20. века српски студенти из Аустроугарске су, заједно са студентима из Србије, уписивали и Старокатолички факултет у Берну.

Млади богослови из Србије су организовано послати на студије теологије у Русију 1846. године. Руске духовне академије су у наредним деценијама остале најпривлачније школе за теологе из Србије. Студената из Србије било је на Православном богословском факултету у Черновцима и на Православном богословском факултету у Атини. Грчка, као и Енглеска, постала важније дестинације за српске студенте теологије на кон слома Царске Русије. Срп-

ских студената теологије било је и другде. У иностранству су високо теолошко образовање стицали и Срби из Црне Горе и Босне и Херцеговине. Неки српски теолози који су студирали у Русији одлазили су на додатно теолошко усавршавање на немачке протестантске факултете.

Разнородност теолошких факултета и духовних академија на којима су се образовали Срби је поред многих драгоцености имала и понеку ману. Искуства која су стизала из разних високих школа требало је уједначити и прилагодити потребама Српске Православне Цркве ради образовања теолога и вероучитеља. Тиме је додатно сазревала идеја о оснивању једне или више високих школа Српске Православне Цркве.

Изузетно је важно и да је шест ректора Лицеја, Велике школе и Универзитета у Београду имало богословско образовање. Константин Бранковић је био ректор Лицеја и Велике школе, Гаврило Поповић и Сава Јовшић ректори Лицеја. Сва тројица су завршила Карловачку богословију. Ректори Велике школе Алимпије Васиљевић и Пантелија Срећковић завршили су Духовну академију у Кијеву. Чедомиљ Митровић, рек-

тор Универзитета у Београду, завршио је Духовну академију у Москви. Српски теолози су, дакле, са колегама из осталих струка, утемељили високо школство српског народа.

Питање православне теологије у високом школству Србије отворено је средином 19. века. Иако је о овој теми расправљано током наредних педесетак година, и иако су позитивно мишљење о отварању високе теолошке школе на београдском Лицеју и Великој школи давали представници власти, научници и стручњаци, богословске студије нису отворане чак ни када се чинило да се налазе на дохват руке.

Политичке борбе, ратови, каткад веома лоши односи државног и црквеног врха, промена српских династија и друге прече државне бриге несумњиво су утицали на дugo пролонгирање оснивања високе теолошке школе у Београду. Делимично је на кашњење богословског факултета утицао и однос Православне Цркве у Краљевини Србији (Српска Црква) према овом питању. Врх Српске Цркве је на размеђу два века изражавао дилему према статусу високог теолошког образовања: да ли ће оно бити организовано као богословски факултет у оквиру Велике школе или Универзитета, те да ли ће бити духовна академија са или без институционалних веза са другим београдским факултетима. Законом о Универзитету из 1905. године постигнуто је наизглед компромисно решење којим су присталице духовне академије ипак однеле привремену победу над богословским факултетом, али пирору победу јер духовна академија није установљена иако је то поменутим законом било предвиђено.

Погледајмо прво како су изгледале расправе о високим богословским студијама у Србији крајем 19. и почетком 20.

века, какво су решење предлагали професори Велике школе и какав је био однос јавности према овом важном просветном питању.

Аустрофилска политика кнеза, а потом краља Милана Обреновића довела је 1881. до свргавања Митрополита Михаила Јовановића, поглавара Српске Цркве, и до поделе црквене јерархије. Након абдикације Милана Обреновића Митрополит Михаило се 1889. вратио из Русије и заузео је своје место на челу Српске Цркве. Успостављена је канонска јерархија. Међутим, све до смрти Митрополита Михаила 1898. није дошло до помирења две групе епископа који су током осамдесетих година биле у сукобу. До измирења јерархије дошло је средином фебруара 1898. пошто је за новог Митрополита Србије изабран Инокентије Павловић. Поред унутрашњих сукоба Српску Цркву и друштво су на прелому века додатно слабиле сталне смене српских влада.

У ово време је дошло и до објективног сагледавања кризе богословског школства у Србији. Српски свештенци модернијих погледа су почетком последње деценије 19. века били сасвим уверени да се грађанство одаљило од Цркве јер је постало образованije од градског свештенства. Решење за овај проблем видели су у озбиљној реорганизацији црквеног школства и напуштању застарелог уређења Београдске богословије која је нудила оскудно образовање. Предлагали су да се поред средњег установи и више или високо теолошко образовање. Избегавање овакве реорганизације сматрано је штетом за „напредак

Митрополит београдски
Михаило Јовановић (1826–1898)

Српске Цркве и државе“ која ће онемогућити да српски грађани у црквама слушају добре беседнике „с вишим образовањем и већом научношћу и даром“, какве у неким црквама слушају „најинтелигентнији и најобразованији грађани, нпр. Париза и Лондона“.

Проблем је, дакле, уочен и временама за одуговлачење било је све мање. У Српској Цркви су били сигурни да им образовање у старој Београдској богословији не даје ваљане кандидате за студије теологије и због тога је извршена реформа средњошколског образовања. Црква је укинула стару Богословију и основала нову. Упис ученика у нову деветогодишњу Богословију Светог Саве у Београду, која је требало да унапреди црквено школство, почeo је 1900. године. Митрополит Михаило је ову школу осмислио према руском примеру. О озбиљној организацији теолошких студија тек сада је могло бити речи.

— наставиће се —

Поводом 8. векова манастира Ђурђеви Ступови код Берана (1213) и храмовне славе 6. маја 2013.

Ко је многи народ? (Отк. 7, 9)

Беседа Архимандрита Тихона (Ракићевића), игумана манастира
Студеница, после литије кроз град Беране

Драги Преосвећени Владико Јоаникије, драги Владико Јоване, благословите. Свети Апостол Јован Богослов описује како је у визiji коју је имао видео сабрано „мноштво народа којег не може нико избројати, од свакога племена и рода и народа и језика“ (Отк. 7, 9). Јован је видео да је народ обучен у халине беле са јалмама у рукама њиховим (исто) и да тако прославља Господа Бога у великој радости. Драга браћо и сестре, ово наше окупљање данас и излазак на улице и ово сабрање овде није ништа друго него окупљање спасеног човечанства, Божијег народа. Оно није још савршено, није још потпуно, али треба да знамо – ми смо тај народ. Нисмо још усавршени, нисмо још очишћени, али, ако се будемо трудили, ми ћемо бити тај исти народ. Ако се будемо очистили, постајемо и постаћемо народ који је видео Свети Јован Богослов у Царству Божијем.

Шта је још рекао Апостол о визiji Небеског Јерусалима? О граду у коме је овај народ каже: „И цареви земаљски донеће славу и част своју у њега“ (Отк. 21, 24). Пре тачно девет векова родио се Стефан Немања, па се ове године обележава годишњица његовог рођења. Као што постоји његов гроб у Студеници, на исти начин су и његови потомци градили своје задужбине у којима су сахрањивани. Син његовог брата Тихомира саградио је ову задужбину и ту се сада налази његов гроб. Као што студеничко братство чува гроб Немање, тако и ово братство овде чува гроб жупана Стефана Првослава. Наши владари су имали указану част и славу на земљи. Али они ту част и славу нису сујетно задржали за себе, него су се потрудили да је унесу у Небески Јерусалим, у Царство Божије. Нешто су унели, а нешто су оставили. Оставили су нам материјалне задужбине

које ми данас чувамо, такви су Ђурђеви Ступови. С друге стране, своје биће, преображену и обожено, унели су у Царство Божије. Када се ми молимо ишчекујући, и они се са нама моле и заједно чекају исто што и ми – потпуно остварење победе правде Божије и зацарење Христа Месије. Дакле, сабрани овде заједно са њима, ми смо тај многи народ који је видео Свети Апостол Јован. Не може нас нико од њега раздвојити. Још увек се преображавамо али тај народ јесте наш народ и ми смо његов део.

Треба још нешто знати, драга браћо и сестре, ми се овде молимо и желимо добро свима. Желимо да буде мир, да љубав свуда завлада, да нема насиља, да нема криминала, да нема патње, да нико не трпи, да будемо сви у слози, у љубави и у радости, на крају – да свима буде добро заувек. Али треба знати да, на сличан начин, широм васељене, широм света, постоје људи добри, са добрим помислима, честити, који желе добро и другима и нама. Те добре жеље Бог прима, о чему се у Светом Писму каже: „Ја ћу жедноме на дар дати са извора воде живота“ (Отк. 21, 6). Треба знати да ми нисмо усамљени. Широм васељене Бог ослушкује и прати племените људе и њихове добре помисли и добре жеље, а то је тло на коме се рађају добре ствари и боља будућност. Дакле, ако будемо желели добро, носили добре помисли у себи и слагали их у срцу своме, надајмо се да ће бити добро и нама и нашим ближњима и другима и целој васељени. У Царству Божијем биће многи народ од сваког племена, колена и језика а Бог ће „жедноме на дар дати са извора воде живота“ (Отк. 21, 6), тј. од Духа Светога, Царства Божијег и правде Његове.

Њему слава и хвала вавек. Амин.

Архимандрит Тихон (Ракићевић)

Преподобни Никодим Агиорит:

Духовно исцељење доконости и презапослености

— први део —

*Са руској превела
гр Ксенија Кончаревић*

Први лек за исцељење доконости и претеране запослености јесте молитва Богу за просветљење. Треба, dakле, да молиш Бога да те просветли не би ли познао која је сврха твог доласка на свет. А сврха твог доласка на свет јесте трговина – да као робом тргујеш благодаћу коју ти је Бог дао: *Тријује док се не вратим* (Лк. 19, 13). До које мере је, међутим, твој ум помрачен да верујеш у то да си се родио са циљем да своје време проводиш у доколици и без икаквог труда? Или, сасвим супротно, да верујеш да си се родио зато да би свој иметак и породични дом увећао решавајући хиљаде компликација и живећи оптерећен бројним бригама? Заиста је неопходно

да молиш Бога да ти помогне да Му се предаш како би учињио да познаш циљ за који си саздан: *Обзани ми, Господе, кончину моју* (Пс. 38, 5). Ако Бог услиши твоју молбу, онда имаш среће, али тешко теби ако је не услиши! Јер једнога дана, а то може бити ускоро, пробудићеш се из варљивог сна своје доколице, пробудићеш се празних руку, као што каже Јов: *Ошвориће очи, а ничећа неће бити* (Јов. 27, 19).

Ако се пак претерано замараш и трудиш око многоброжних послова твојој души сасвим бескорисних, ускоро ћеш бити налик на човека који бесмислено и бескорисно тапка у месту. Јер ти, истина, цelog живота трчиш, али ћеш се на крају наћи тамо где си био,

јер се ни за корак ниси примилао своме спасењу: *У круг безбожници ходе* (Пс. 11, 9) и бићеш налик ономе ко јури за ветром, а Соломон вели: *Ко зашире кућу своју, наследиће ветар* (ПрС. 11, 29).

Други лек за твоје исцељење састоји се у томе да помно преиспиташ и добро размислиш о вредности времена које нам је дато у овом животу. Ко познаје и поштује време како доликује? – пита се философ Сенека, који је гледао само природу када је изрекао ове речи, а није уопште ни знао за благодат Јеванђеља, у коме је време толико драгоценово да, кад би се заједно сабрали сви беседници овога света да нам покажу колико је благо време и колика је његова вредност, не би мо-

гли ништа друго, до да тепају и гучу као новорођенчад.

Али шта говорим? Чак и сви анђели кад би се у томе окупшали, не би нам рекли све, јер време које нам Бог дарива да задобијемо рај вреди исто онолико колико и сам рај! Желиш ли већи доказ од тог? Када би блажени, који се наслажују свом пуноћом небеских добара, могли због неког добра да нам завиде, не би нам завидели ни због чега другог осим због времена! Да су демони од почетка могли добити макар само један тренутак времена да би имали могућност да се покажу и да исцеле свој грех, сада у аду не било ни једног демона.

Како, брате, можеш да верујеш да ће ти Бог свагда чинити тако велику услугу и увек ти давати од тог непроцењивог блага, а поготово након што си толико грешио? Још када си први пут одступио од Његовог божанског закона, заслужио си да те Бог ухвати и да те, као што је учинио са палим анђелима, док још држиш у рукама оно што си украо, одмах баци у вечни оган! Али Бог ти је из свог превеликог милосрђа подарио време за покајање, као што Соломон каже Богу: „Судећи им полако, оставио си могућност покајања“ (Прем. 12, 10), али не само неколико тренутака, него године и године. Како је то безмерно велики дар! Али у коју сврху си тај дар добио? Ни због чега другог, него да имаш могућности да се покажеш за свој грех и да га сузама исцелиш и покријеш својим добним делима, „оставио си могућност покајања“. Лекари кажу да онај ко испије неки отров не требаничега толико да се чува колико спавања, па зашто онда ти, који си попио не једну кап отрова, него си испио целу чашу вавилонске блуднице, губиш време спавајући у доколици толи-

ко погубној за твоје спасење? А када једном повериш своме духовнику све оно мноштво својих грехова, више те уопште није брига за њих, већ си безбрежан као да их уопште ниси ни починио! Ах, тешко теби! То је у крајњој супротности са оним што каже Пророк Давид: *Невин рукама и чист срцем, који није узео узалуд душу своју* (Пс. 23, 4). Јер ти си узалуд добио живот и потпуно си бескористан на земљи, а Свети Дух ти каже да не само да си луд, него да си и сасвим безуман: *Ко иде за бесислицама, безуман је* (ПрС. 12, 11). А има ли веће безумности него улудо бацити тако непроцењиво благо? Па зар верујеш да ћеш увек имати то драгоценом време? *Док мало љрославаш, док мало љдромљеш, док мало склошиш руке да љрилећеш, у том ће доћи сиромаштво твоје као љушник и оскудица твоја као оружан човек* (ПрС. 6, 10–11), што ће рећи да један део свог живота проводиш у дубоком сну, односно живећи у злу, други део свог живота трађиш дремајући, то јест не чинећи добро и ето, изненада долази смрт, као човек до зуба наоружан непобедивим оружјем који те оголи од свег времена и доводи те до тако бедног стања да тражиш као милостињу макар часак времена, али га не можеш добити.

Постоји прича о неком велиможи који је много година био тајни саветник и секретар императоров. Кад му се пријакло време смрти, он стаде неутешно плакати говорећи: „Тешко мени, тешко мени! Како ћу се ја, који сам за све те године истрошио толике товаре хартије пишући царева писма, оправдати што нисам нашао времена и један лист хартије да запишем све своје грехе, што нисам потом отишао своме духовнику и све му исповедио да себи обезбедим

спасење? Ах, тешко мени, тешко мени!“

Тако ћеш и ти, љубљени мој, а можда још и горе, једнога дана плакати, ако толике године проћердаш на испразности овога света, а не нађеш бар мало времена да своју душу доведеш у добро стање. Тргни се, пробуди се из тог сна и учиши оно што чини путник пешак који је легне у сенку неког дрвета да мало одспава: чим се пробуди, он, наиме, двоструко убрза кораке журећи да стигне своје сапутнике који су, док је он спавао, већ далеко одмакли. Ти си изгубио толико времена! Треба да га надокнадиш, као што ти саветује Павле: *Пазиште добро како живите, не као немудри, не још као мудри, користећи време, јер су дани зли* (Еф. 5, 15–16). Неизвесно је, брате, колико ти је времена још преостало, и колико год да ти је остало, увек ће га бити премало. Ако си, међутим, разуман, преиспитај пажљиво да ли ти и поред тог толико големог подухвата (као што је твоје спасење) преостаје још мало времена, и ако га нађеш, немој га утрошити на уживање у некој испразној наслади, него направи, уз саветовање са својим духовником, план и поредак онога што ћеш радићи, то јест одреди шта ћеш радити свакога дана, шта ћеш радити једном недељно, шта једном месечно, а шта једном годишње. Одреди, на пример, да свакога дана благочестиво вршиш своје духовно правило, да прочиташи свих 24 кондака и икоса Акатиста Пресветој Богородици (то јест херетизме), да читаши неку духовну књигу, да учиниш понеку милостињу, да често тражиш Богородичину заштиту, изговарајући архангелски поздрав (тј. Богородице Ђево) и друге молитве, да молиш и славословиши светитеље који су твоји заштитници, а особито оног

Ако си, међутим, разуман, преиспитај пажљиво да ли ти и поред тог толико големог подухвата (као што је твоје спасење) преостаје још мало времена, и ако га нађеш, немој га утрошити на уживање у некој испразној наслади, него направи, уз саветовање са својим духовником, план и поредак онога што ћеш радити.

светитеља по коме си добио име. Посебно моли и славослови свог анђела чувара да би ти притекао у помоћ у часу твоје смрти. А изнад свега, изговарај у срцу, ако икако можеш без престанка, ову молитву: „Господе Исусе Христе, Сине Божији, помилуј ме“. Одреди да сваке недеље, поред утврђених, још неким даном постиш, а средом и петком да додаш још неко веће уздржавање или већи телесни напор. О празницима, осим оних уобичајених молитви, додај још неку и иди да слушаш поуке. Сваког месеца да се бар једном причестиш божанским тајнама. А ако, којим слушајем и на своју велику несрету, паднеш у неки грех, немој чекати оно време који си себи одредио за исповест, него сместа похитај своме духовнику да га исповедиш. Јер велико је безумље ако грешник верује у истинитост постојања ада и вечних мука а да ипак, макар само један тренутак, живи са великим грехом и непокајан, да се, макар и тај један тренутак, налази на самом рубу адског гrottla. Добро би, уосталом, било да сваке године приступиш општој исповести свих оних грехова које си починио током тих годину дана, почев од последњег који си починио претходне године. Осим тога, треба све своје обавезе и световне и духовне да обавиш тако савршено да би био потпуно спреман ако те задеси напрасна смрт. Бићеш срећан

ако будеш у стању да заједно са Јовом изговориш ове речи: *Све дане времена које ми је одређено чекаћу... зазваћеш, и ја ћу Ти се одазвати* (Јов. 14, 14–15).

Све што смо до сада рекли са циљем да исцелимо доконе може исто тако да послужи и онима који су претрпани пословима. Јер између доконог и презапосленог разлика је само у следећем: први расипа благо које има, односно расипа време, а други га траћи на такве беззначајности да су се оне, да се тако изразимо, око њега сплеле као паукова мрежа: „Оно чиме се баве деца назива се игром, а игре одраслих називају се пословима“, каже блажени Августин (Књига 1, погл. 9). Ти дечије послове називаш игром, а анђели игром називају твоје велике послове. Међутим, онај ко је потпуно обузет премногим пословима и обавезама, упоредо са исцељивањем, треба да размишља о три претеријања која ће свакако наћи у својим пословима, а којих треба да се реши. То су: претеријање у погледу количине, претеријање у погледу каквоће и претеријање у погледу циља.

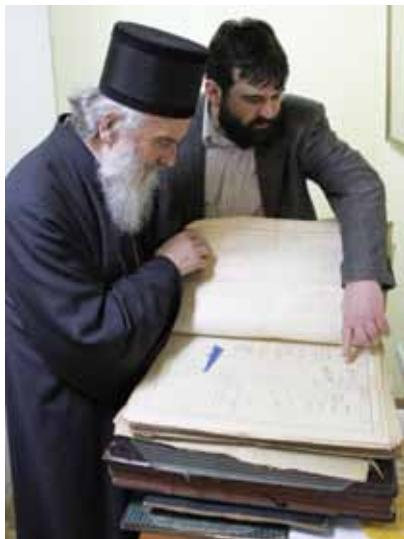
Као прво, ти, брате, можда имаш послова и обавеза, као што каже пророк, више но што је звезда на небу: „Умножио си трговачке послове преко [броја] звезда на небу“. Зато њихов број мораш смањити ако хоћеш да оставиш места благодати Божијој не би ли се њеном помоћу просветлио и

почео да делаши за своје спасење, као што вели Сирах: „Ко је мало заузет својим занатом, може придобити мудрост“ (Сир. 38, 24). Свети Дух не каже да потпуно занемариш сваки вид послана да би придобио мудрост, то јест да би дошао у познање Бога и вечних добара, него да смањиш количину послана, то јест да њиме будеш мање заузет. У великој су, наравно, заблуди они који тврде да племићи и богаташи, с обзиром на свој положај нису дужни ништа да раде, јер огњено небо, које је изнад свих небеса, како кажу млађи богослови,¹ утиче на све ниже небеске сфере, па тако и на све што је под месецом, па нема ни једног створења у универзуму које је потпуно доконо. Са друге стране, исто су тако у заблуди и они који се тако претоварују пословима да због тога не могу свој ум и срце да узведу на небо, као што, на пример, вода из студенца не може да шикља високо ако се расипа на много малих извора и не може да постане *извор воде која тече* (Јн. 4, 14), исто тако и онај ко расипа свој ум и срце на многе бриге неће моћи лако да сабере свој ум и узведе га ка Богу и Светима који га чекају.

— крај у следећем броју —

¹ Зашто кажем млађи богослови? И онај древни богослов и светитељ, Блажени Августин, спомиња је то огњено небо говорећи: „То је небо Твоје, Господе, небо које крије ону надначалну, надумну, надразумну и надсуштавену светлост која се назива ‘небо над небесима’ (небо небеско – Пс. 113, 24), у односу на које је на чудесан начин земља ово наше небо изнад земље, јер се оно простире изнад свецelog неба. У односу на небо над небесима и огњено небо је земља“ (Молитва 30. или 32.). И божанствени и свети Калист у својим необјављеним поглављима каже: „Хвали, душо моја, Госпоѓа, и нека твоје суштество буде светлост из небеса над небесима“.

Разговор са мр Радованом Пилиповићем, директором Архива СПЦ

Архив СПЦ – чувар баштине српског народа

Разговор водила: Олга Стојановић

Шта би неки историчар Првог српског устанка дао да може сада да гледа у читаоници Архива преписку народних првака Источне Босне са Кађорђевим устаницима 1807, или неки војни историчар да анализира документа о развоју и последицама Бабинске буне 1876. године?

Архивска грађа је прворазредни извор за духовну, културну, политичку, привредну... историју једног народа. Грађа која се чува у архивима СПЦ извorno је сведочанство о историји и развоју нашег народа, али и наше помесне Цркве, њеног живота, црквеног образовања и школства, црквеног грађитељства, уметности... Настајање и историјат сваког архива, па и Архива СПЦ, условљен је историјско-географским кретањима – грађа је настајала тамо где је Српска Црква живела и постојала, где се развијала и расла, али и нестајала тамо где је СПЦ прогањана и забрањивана... Стога се архивска гра-

ђа СПЦ налази расута на свим оним просторима за које је био везан живот српског народа. Данас се велики део архивске грађе СПЦ налази у Београду. Ова грађа је била сакупљена у згради Српске Патријаршије, а крајем 20. века премештена је на звоник Цркве Св. Марка у Београду. Идеја је била да она привремено ту остане; међутим, документа која се тамо чувају су због неодговарајућих услова почела да пропадају... *Протоколом* из 2007. године, чији су потписници СПЦ, Архив Србије и Министарство културе Србије, предвиђено је сређивање и конзервирање архивске грађе СПЦ.

О стању српске црквене архивистике, али и о свакодневним проблемима са којима се сусреће, разговарали смо са новим директором Архива СПЦ, мр Радованом Пилиповићем.

Ко се сматра оснивачем српске црквене архивистике?

– У стручном значењу речи архивистика је у Српској Православној Цркви новијег датума. Она као дисциплина и нема неког свога нарочитог оснивача и заговорника. То, наравно, не значи да неке бриге о стајинама није било, али да је та брига била професионална, развијена и постојана не би се

архивска грађа српског црквеног порекла налазила у данашњој ситуацији. Ипак, наше није да „ронимо сузе низ бијело лице“, него да радимо и „унуцима спремамо бусију“ – архивистичку и историографску. Ја бих у личности Патријарха Пајсија Јањевца (1618–1648), великог књигољупца и „поновитеља“ књига староставних, богослужбених и повесничких подједнако, видео претечу српске црквене архивистике, јер је он трагао и скупљао оне списе који би му дали податке о ономе што је називао „темељ Србљем“, (покушавши да понуди одговор „откуда прозебоше (проклијаше) Срби и по чему?“), а то су управо она документа која чине *архив* (архе, начело или темељ), јер каже да је различито налазио у хрисовуљама, родословима и летописима. Његово *Житије цара Уроша* – иако хагиографија има и елемената историјског критицизма! Такође, треба признати да је доста бриге о црквеној архивској документацији испољила држава Хабзбурга која је средином XVIII века прописала начин на који ће се уредити архив српско-православних митрополита у Сремским Карловцима.

Каква је историја Архива СПЦ? Шта се све променило од 2007. године, односно од потписивања Протокола о сарадњи СПЦ, Архива Србије и Министарства културе Србије?

– Архив Српске Православне Цркве је најмлађа институција културе у нашој помесној Цркви. Ваше питање већ указује на значај *Протокола о сарадњи* који је потписан 14. децембра 2007. године између Св. Архијерејског Синода, Министарства културе Републике Србије и Архива Србије. Тада је одлучено да се коначно предузме нешто по питању архивске до-

Баштина српског народа

– У својим недрима Црква је чувала баштину српског народа, и кад није било архива, државе, министара. И изнова обнављала народни дух и биће, чувала народни ум и памћење. О ономе што је сачувала у послератним временима Црква није могла адекватно да брине. Али сада, захваљујући стручним људима из Архива Србије, треба да надокнадимо пропуштено, саберемо расејано – рекао је Митрополит Амфилохије приликом потписивања Протокола у децембру 2007.

кументације Српске Православне Цркве која је од изузетног значаја за истраживаче, не само црквене прошлости, а која је заборављена и на тај начин недоступна. Ту се на првом месту мислило на она документа која се налазе на звонику Цркве Св. Марка у Београду. Али идеја тадашњег Св. Архијерејског Синода је била прокета племенитом и амбициозном мишљу да СПЦ има свој централни и матични Архив у који би се, према саборски усвојеној листи категорија, сливала документација која настаје радом црквених тела и органа на целокупној територији јурисдикцији наше Свете Цркве.

Када је и како је грађа доспела на звоник Цркве Св. Марка у Београду?

– Грађа је 1989. године и пар година после тога, измештана

из просторија у којима се данас налази Штампарија Издавачког фонда Архиепископије београдско-карловачке. То је опште позната ствар, али постоји мало писаних података о том премештању, о начину на који је транспорт обављен, о људима који су то радили, о темпу премештања и о начину на који је складиштена по галеријском простору, око певнице и улаза на звоник Цркве Св. Марка у Београду. Углавном регистратурска нит и поредак документације, њена организација и повезаност је већ тада разбијена, грађа пречизним српским језиком речено „ћушнута“ у неадекватни простор. Као да је неки не много мудри саветодавац желео да намерно отежа рад и проучавање српске црквене историје, инсценирајући нам тако, а да нисмо били свесни, *damnatio memoriae*.

Да ли сте до сада открили које тајне крије звоник? Шта сте до сада значајно пронашли?

– На почетку, звоник нас је дочекао са очигледним препрекама, не много тајновитим. Полумрак старих електричних инсталација, прашина стара 24 године, резигнираност два доброћудна човека који су били препуштени импровизацији и без стручне архивистичке подршке, али са добром вољом да се грађа „измести“ са „тавана“ и „нагура“ у зграду старог Богословског факултета у просторију некадашње библиотеке. Шта је урађено на пољу класификације и систематизације грађе, за шест месеци рада, која смо интерна информативна средства направили – известили смо Св. Архијерејски Синод Српске Православне Цркве. У питању је документација из прве половине и са почетка XIX века. Није у питању само сувопарна администрација има веома разиграних ствари, преписке, плаката, фотографија, нових података за биографије појединачних личности, за живот Цркве, народа и државе. Шта би неки историчар Првог српског устанка дао да може сада да гледа у читаоници Архива преписку народних првака Источне Босне са Карађорђевим устаницима 1807, или неки војни историчар да анализира документа о развоју и последицама Бабинске буне 1876. године?

Шта се планира са грађом?

– Грађа се сређује по регистратурском принципу, онако како ју је стваралац грађе (институција) остављао иза себе. Формирају се предмети који су растурени приликом транспорта, оно што је сада тзв. *varia* већ се придружује неким евидентираним архивским кутијама. Направљен је попис сређене грађе, затим основа за топографски показивач сређеног депоа, урађен је инвентар свих архивских књига, које су пренете и налазе се у просторијама Архива у Ул. Краља Петра, бр. 2. Како смо то успели? Само захваљујући ентузијазму и свести да чинимо добро дело за будуће генерације, али и благодарећи Св. Архијерејском Синоду и Патријарху Српском Г. Иринеју који су благословили Уговор о пословно-техничкој сарадњи између Архива СПЦ и Архива Србије, преко кога је направљен стручни архивистички тим у коме су окупљени знаци овог прашњавог заната. План је и намера – грађа мора да се учини доступна истраживачима. Ово што сада радимо, то је њена заштита и спречавање даљег физичког пропадања у мраку немара и незнაња. Такође, *Протокол* из 2007. предвиђа измештање грађе из Звоника у наменску зграду, дакле, све што се сада ради доприноси тој селидби, која мора бити по унапред

припремљеним списковима и евиденцији. Не сме ни парченце празног формулара или незалепљена таксена марка да фали и да се изгуби!

По чему су особени архиви СПЦ и грађа која се у њима чува?

– Треба правити разлику између онога што је стручно и научно архив – као институција и онога што је архива – као обично сабиралишно место на коме се чува нека документација. Тамо где имате полице, кутије, депо и начин евиденције, принцип по коме је грађа сређена то је архив. Тога је у нашој Цркви мало. Ретке су епархије које имају ту срећу и тај степен срећености своје документације, али ако се узму у обзир тешке прилике, ратови, сеобе, немаштина, онда и није чудо што је ситуација баш таква. Али данас не сме да буде немара и оправдања за небригу. Подсећам на речи ученог свештеника Радослава Грујића (1878–1955) који је везано за архиве рекао: „Али нема сумње да је знатан део пропао и због немара и незнања представника разних црквених институција у којима су се налазили стари архиви“. Српске црквене архивалије су чедо административног рада црквено-институције, али како је то кичма нашег народа, то је права духовна вертикалa.

Тамо где постоје полице, кутије, депо и начин евиденције, принцип по коме је грађа срећена – то је архив. Тога је у нашој Цркви мало.

Каква је сарадња Архива СПЦ са другим епархијама, државним институцијама...?

– Представници Министарства културе су долазили код нас и на галеријски простор у Цркву Св. Марка и у обновљене просторије у Ул. Краља Петра бр. 2. Исказали су решеност да и даље помажу пројекат „Измештање архивске грађе из звоника Цркве Св. Марка“. Имали су прилике да се увере у каквим су зимус условима врхунски архивисти поред два уљана радијатора и са доводом хладног, али свежег ваздуха, успели да обраде и удахну нови архивистички живот у звоник. Хвала Богу, ова зима није била јака, а за наредну ћемо се спремити! Са благословом Његове Светости поднели смо пријаву код Канцеларије за сарадњу са црквама и верским заједницама око покретања издавачке делатности... Желимо сарадњу са свим епархијама, држаћемо течајеве, за почетак о значају архивске грађе и елементима архивистике... Поплако, али сигурно, уверени да прегаоцима Бог даје махове.

Како би – и да ли би по Вашем мишљењу – било могуће решити актуелно питање матичних књига и других докумената?

– Одузимање матичних књига је након Другог светског рата, уверени смо и имамо довољно писаних података о томе, учињено по налогу Комунистичке партије, не само да би се Црква понизила и да би јој се одузeo примат у бележењу душа живих и уписаних „у књигу живота“, него и да се српски народ спре-

чи да попише све своје жртве из Другог светског рата и о томе на време стекне тачну представу! Матичне књиге рођених и умрлих су глобални *input* и *output*... Учињен је свесни и намерни дисконтинуитет, само са том партијском смицалицом одузимања књига из власништва Цркве. Погледајте само случај епархија на територији Босне и Херцеговине, тамо су најчешће одузимане књиге млађе од 1910, све старије, нарочито из прве половине, средине, чак и из друге XIX века – то никога није занимало. Многе црквене матице данас можете наћи по регионалним архивима широм бивше Југославије. Ако мене питате, треба имати добру сарадњу са државним органима, учинити евиденцију онога што је у установама културе, а оно што је и даље по матичним уредима или општинским органима то треба пребацивати у црквене просторије и зграде.

Која су искушења и изазови са којима се среће нова управа Архива СПЦ? Какав је то изазов за Вас, на професионалном и личном нивоу?

– Искушења су свакако бројна, мање и више тешка. Нажалост, поједини људи са којима се су срећем не схватају значај трагова прошлости, писаних сведочанстава, мисле да је црквени архив егзбиционизам и луксуз, а не насушна потреба и инвестиција за духовност у будућности. Тако је један архитекта изашао са разрађеним пројектом да постави мермер на под галерије и певнице Цркве Св. Марка, баш на онај простор на коме су 3 (три) дужна километра архив-

ске грађе Српске Цркве из XIX века, па смо му чак и криви што не измештамо за месец дана архивску документацију јер он би хтео да буде *зиждишљ*, а то што би најпре био *уништожишљ* – тога уопште није свестан.

Изазови на професионалном нивоу – радим и учим занат од најбољих архивиста господе Јована Пејина, архивског саветника и проф. др Милоја Пришића, пуковника у пензији. То су одговорни људи, знаци, са великим искуством у организацији архивске делатности од најмањег до највишег нивоа. Први поменути је био директор Архива Србије (2001–2003), а други директор Војног архива (1986–1992) и Војноисторијског института (2000–2002). На личном плану: волео бих и молим се Богу да ме кћери Ксенија и Софија и син Алиmpiје упамте по томе да се њихов отац ухватио у коштац са тешкоћама, започео и устројио срећивање Архива СПЦ. Ако ми већ Црква поверила ову одговорну дужност трудићу се да на њој часно и савесно истрајем.

Милорад Лазић (1956–2003): теолог лепоте

(*In memoriam* о десетогодишњици упокојења)

Дана 15. маја 2013. навршава се десет година од упокојења ћакона др Милорада Лазића. У складу са нашом обичајном традицијом узећемо тај датум као повод да подсветимо верне Цркве и научну јавност на незанемарљиво дело, и важније још, на изузетну личност овог српског богослужитеља, мислиоца и научног прегаоца. Живот и научно дело Милорада Лазића обележени су његовим радом и доприносима пре свега у два фундаментална поља високе теоријске културе. То су истраживања унутар области српске средњовековне духовности, с једне стране, и истраживања поводом апликативних остварења увидâ што их је остварио у доменима духовности српског средњовековља, с друге стране. Потоње му је омогућило да се афирмише као критичар заборава српског

средњовековља и томе одговарајућих вредности и, важније, да на основу нових увида приложи смелу превреднујућу критику савремене културе. У вези са тим ваља истаћи круцијалан утицај три велике личности на научно дело Милорада Лазића. То су следећи учитељи, потом сарадници и пријатељи Лазића. Прво: историчар, византолог и патролог Димитрије Богдановић (преводилац и коментатор *Лестице Јована Синајског*) који Лазића иницира у аскетско-исихастичку литературу као слој у којем се чувају сублимати духовних увида подвигника древне Цркве. Друго: преко Амфилохија Радовића, Митрополита Цетињског и Црногорског (писац једне од најбољих студија о тријадологији Паламе: *Тајна Свете Тројице јо учењу Григорија Паламе*), теолога изванредне свестраности

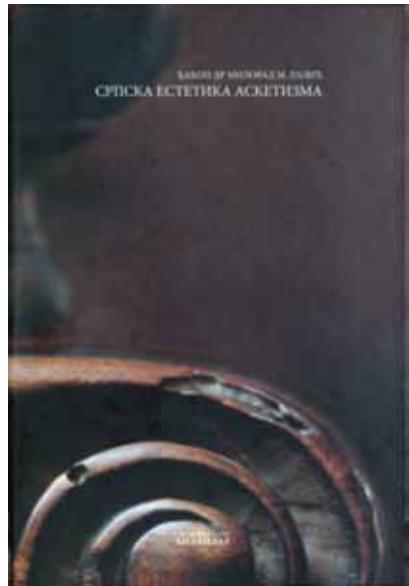
и поседника исконског светотачког етоса мисли и живота, Лазић бива уведен у чин ћакона Цркве, у богословље Григорија Паламе исихастичке провенијенције, као и у духовни живот наше помесне Цркве. Треће: преко највећег живог естетичара Русије, Виктора Бичкова (писаца монументалне *Византијске естетике*), са којим упоредно и редовно сарађује, Лазић бива изложен моделу нове хришћанске научне дисциплине – *естетици аскетизма*.

Одговоран вишедеценијски рад на синтези мисли тих трију личности, њих пре свега, кулминира је у докторској дисертацији Милорада Лазића: *Српска естетика аскетизма (1375–1459)* (Хиландар 2008, 760 стр.). То је капитално дело непроцењиве вредности. Оно знатно превазилази узусе докторске радње, као и све што се

код нас – пре тога и потом – из те области покушало направити. Наиме, то дело представља теоријско оправдање утемељења нове дисциплине православне хришћанске духовне науке – естетике аскетизма. За Лазића духовна Лепота (Слава, Красота, Сјај, Сила или Слаткоћа опита безмерне божанске Љубави у свету и за њега) подразумева феноменолошки постављено посматрање преобразитељног – и у последњој инстанци спасодатног – дејства божанских енергија на твар и творевину: космички интегралан преобрађај свих и свега у Телу Богочовека – Цркви.

Стога без устезања можемо казати да се дело Милорада Лазића не исцрпује у успостављању нове теолошке дисциплине (што је епохалан допринос по себи), нити у солидно теолошки фундираном проширењу описа и анализе византолошке историографије и патрологије код Срба (што је драгоцен по себи) – које он критички преводи из историографског у богословски модалитет. Његово дело се не исцрпује ни у заједничком раскривању света духовности српског средњовековља. Наиме, његово дело пре свега тога јесте симбол божанског дејства у животу његове сопствене веома комуникативне личности која је, према нашем сведочанству, била и остала *шeoloђa красоћe на делу* – лепота међу нама овде и сада. Сâмим тим, то је личносно дело: *личност* Лазића представља и сведочанство томе да је Бог са нама овде и сада. То је конкретно симболички потврђено и тиме да је Милорад Лазић, опхрван разорним простирањем болезног рака, своју дипломатичку одбрану управо на дан своје смрти: у болници пред члановима испитне комисије и пред пријатељима. Он је смрт победио лепотом коју је вером и верно сагледавао у Христу. У томе он је у својој мери исто-

ветан опиту Иринеја Лионског који нам јасно каже: „Слава Божија јесте човек у потпуности жив, а живот човека јесте сазрцање Бога. Ако откривење Бога у творевини већ доноси живот живим бићима на земљи, онда, колико ли ће тек више живота онима који сазрцају Бога донети пројава Оца у Логосу“ (*Κατά αἵρεσεων*, IV, 20, 7): односно, у томе он је по својој мери баштиник рефлексије Павла Флоренског који је (у аналогији према црквенобогослужбеним речима стиховњи на Вечерњу на празник Преображења) записао следеће: „Господ је Собом сваком од нас показао управо њега сâмог у својој нераспадљивој првобитној красоти [...]. У Човеку или Сину Човечијем објављена је свакоме пуноћа његове сопствене личности“ (*Столпъ и утверждение истины*, М. 1914, 230). Лазићев неуморан ангажман у домену критике савремене културе (нарочито у часописима *Банатски весник* и *Источник*) – неизбройиве беседе, предавања, коментари и зборници радова који показују нов успон српске хришћанске културе као чињенице нашег културолошког бића – представља целоживотну апликацију претходног. Наиме, главни мотив његовог критичког рада представља теоријску борбу против ружноће и смрти: против заборава духовне лепоте као фундирајуће вредности вертикално постављене културе. Али, тај рад уједно представља спонтано бићевно исијавање радости сазрцања лепоте коју је лично појмио, видео и живео – и другима прилагао, и то у једном од најзахтевнијих доба живота Српске Православне Цркве. Претходно речено доказ је томе да је Лазић узорито универзална хришћанска личност и човек релевантне синтезе хришћанског православног искуства. Стога његово дело мора добити право и пуно место у званичном

систему сабраног искуства и знања Српске Православне Цркве. Оно је напрото неоспорно а парадигматски обавезујуће за формирање будућих црквених и академских нараштаја нашег народа који, слично Лазићу, морају бити кадри да уједине веру, ум и знање са критиком (и сопствене) стварности у име Логоса откровеног у Исусу Христу Спаситељу и Просветитељу свега постојећег: видљивог и невидљивог. Уједињење својих визија, пракси и вредности наш Милорад, ђакон и доктор Цркве, извршио је из *красоћe* као најсублимније пројаве личног присуства благодати Господа Исуса Христа Духом Светим у име Очево. Зато са њиме певамо красотну крсно-васкрсну песму у знак неувенивог сећања на пријатеља који нас је све безмерно лепотом задужио: „Пасха свештена данас нам се показа, Пасха Нова света, Пасха тајинствена, Пасха свечасна, Пасха – Христос Избавитељ, Пасха непорочна, Пасха велика, Пасха верујућих, Пасха која нам отвара Двери рајске, Пасха која освећује све верне“. Нека му је већина *йамја!*

Бојдан Лубардић
Универзитет у Београду
Православни богословски факултет

Разговор са Надом Милојевић, добитнициом Ордена Светога Саве трећег степена

Признање за дугогодишњи труд

Разговарала Славица Лазић

Никада према послу немам бирократски однос. То је стална брига за сваки рок, за сваки контакт са људима који су део посла, провера свакога дана докле се са реализацијом стигло. У мом послу је препозната брига да се комплетан посао доведе до краја у законским роковима и форми. Мислим да је СПЦ наградила предан, савестан и ажуран рад и тиме промовисала како треба да се сви односима према својим обавезама.

Једина дама која се ове године нашла међу заслужним личностима које је Српска Православна Црква одликовала високим признањима је гђа Нада Милојевић, службеница Министарства финансија и привреде Републике Србије. На предлог Његове Светости Патријарха српског Господина Иринеја, Свети Архијерејски Синод СПЦ доделио јој је ово високо признање за делатну љубав према светој мајци Цркви, нарочито показану њеним вишегодишњим несебичним ангажовањем и доприносом на издавању доплатне поштанске марке *Изграђња Стогодишња Светог Саве* на

Врачару. Колико је добрих дела и личних заслуга учинила свом народу и мајци Цркви не зна широка јавност, али је њену пожртвованост Црква подржала и наградила 19. фебруара на свечаности у Патријаршији. Како каже наша саговорница, то је био један од најсрђанијих дана у њеном животу. Слушала је речи нашеог Патријарха који се лауреатима захваљивао на њиховој љубави, оданости и добру који чине нашој Цркви. Још увек не верује да је за свој посао, који ради предано и посвећено добила драгоцену признање и да је њен рад Црква похвалила са образложењем да се Цр-

ква „радује што има прилике у нашем времену да види и чује да живи оно што је од трајне вредности“. Од 2004. године ради, поред осталог, и на Закону о издавању доплатне поштанске марке.

Како је ову вест примила Ваша породица и пријатељи на послу?

– Када ми је проф. Војислав Миловановић, протонеимар Храма Светог Саве и контакт особа када су послови око уредби и програма у питању, саопштио да је Свети Синод донео одлуку да ме награди, рекла сам – али, то је само мој посао!

Нисам веровала. Мислим да још увек не верујем. Величанствен је осећај и тако нешто треба доживети. Хвала Господу Богу што ми је омогућио да то доживим. Желим сваком човеку, поготово младим људима да се труде на свом послу, да раде најбоље што знају и увек ће неко то ангажовање приметити. Лепо је добити признање за свој рад. Колеге са којима присно сарађујем и пријатељи су се заиста обрадовали. Прславили смо то заједно, као похвалу за заједнички рад на истом послу, као да је признање добио сваки од нас, као да је и њима додељено. Осетила сам да им је било драго што је један од обичних службеника, један од њих, добио награду. То даје наду свима нама да треба да радимо потпуно посвећено, неко ће то видети. Сарађујем са колегама који су врло квалитетни људи и добри познаваоци свог посла. Није све бирократија, како се мисли. Моје ћерке су биле изричите – Мама, ти то заслужујеш! Превише је разних награда у овом времену, али ово признање наше Цркве завређује поштовање и чини велику част. Мало је жена које је СПЦ наградила, надам се да ће ово бити подстицај нашим женама и да ће нас бити много више.

Завршетак радова на ентеријеру Храма

Колико сте радећи савесно свој посао допринели ефикаснијој сарадњи државног сектора и СПЦ?

– Ради се о Закону о издавању доплатне поштанске марке, који је донела Народна скупштина Републике Србије а који уређује издавање и наплату доплатне поштанске марке. Ни

Превише је разних награда у овом времену, али ово признање наше Цркве завређује поштовање и чини велику част. Мало је жена које је СПЦ наградила, надам се да ће ово бити подстицај нашим женама и да ће нас бити много више.

мањег закона, ни веће процедуре. На основу тог закона, Влада доноси подзаконски акт, односно уредбу, у овом случају Уредбу о издавању доплатне поштанске марке *Изграђивање Сиомен-храма Светог Саве*. Реализацијом ове марке обезбеђује се део неопходних средстава за финансирање завршетка грађевинско- занатских радова на уређењу ентеријера Храма. У уредби се одређује временски период када се та доплатна марка издаје, у ком тиражу и у ком апоену. Продају марака врши ЈП ПТТ саобраћаја „Србија“, које представља уплаћују седмодневно на рачун прописан за уплату прихода буџета Републике. Марку штампа Пошта или Народна банка. Корисник, а то је у овом случају Свети Архијерејски Синод одлучује ко ће штампати. Ми се у то не мешамо. Током протеклих година

смо имали јако добру сарадњу у смислу да све тече у роковима који су предвиђени уредбом. Моје заслуге су да читава процедура буде у потпуности спроведена. Никада према послу немам бирократски однос. То је стална брига за сваки рок, за сваки контакт са људима који су део посла, провера свакога дана докле се са реализацијом стигло. У мом послу је препозната брига да се комплетан посао доведе до краја у законским роковима и форми. Мислим да је СПЦ наградила предан, савестан и ажуран рад и тиме промовисала како треба да се сви односимо према својим обавезама.

Колико је то драгоцено за градњу Храма Светог Саве?

– Средства која се издавају на овај начин представљају знача-

јан проценат средстава за унутрашње радове који су у току. Новац од доплатне поштанске марке *Изграђња Сиомен-храма Светог Саве* која се планирају за ову годину у висини од 76 милиона динара представљаће око 30% тј. једну трећину од укупно планираних средстава која су потребна за завршетак радова на ентеријеру Храма у 2013. години, а биће коришћена за финансирање радова за припрему подлоге за мозаик. Марка ће бити реализована током два и по месеца, од средине јуна до августа. Ради се 7.600.000 комада по 10 динара. 76 милиона динара је бруто износ, у њега улазе и трошкови штампања доплатне поштанске марке и провизија Пошти. Процедура је следећа – Свети Архијерејски Синод се обраћа преко Канцеларије за сарадњу с црквама и верским заједницама са захтевом за издавање доплатне поштанске марке, а онда се Канцеларија обраћа нама у Мини-

старству финансија и привреде дописом у коме објашњавају о чemu се ради и да су сагласни са иницијативом Светог Архијерејског Синода. Тада ми крећемо са радом на подзаконском акту – одређујемо термин који је слободан и обим средстава који је у програму предвиђен. Наиме, корисник средстава прави програм коришћења средстава од доплатне поштанске марке на који Влада такође даје сагласност. Иначе, доплатне марке се издају од 1936. године.

Политички и ратни догађаји су утицали на повремено издавање и потпуни прекид све до 2001. године када је поново почела да се издаје. Пре него што сам ја почела да радим овај посао марка се издавала у дужем периоду, на шест месеци. У међувремену је смањен период издавања, мада је апоен у коме се издаје мало повећан, с тим што вредност апоена ове марке не може да буде већа од 50% од износа номиналне вредности поштанске марке за писма тежине до 20 грама. Обавеза плаћања ове марке не односи се на пошиљке новина и часописа.

Свако је добротвор

У које намене се све могу користити средства од продате доплатне марке?

– Та средства се могу користити за финансирање хума-

нитарних акција, обележавање историјских и културних догађаја, пројекте од јавног интереса као и друге акције од ширег друштвеног значаја. Ближу намену одређује Влада а средства се користе пре ма програму који доноси корисник тих средстава на који сагласност даје наша Влада. Обавезујуће је да корисник средстава подноси тромесечни извештај о коришћењу средстава надлежном министарству. У овом случају Свети Архијерејски Синод подноси извештај Канцеларији за сарадњу с црквама и верским заједницама. Црвени крст Србије се два пута годишње обраћа за издавање доплатне поштанске марке, поменула бих и акцију *Борба јротив рака*, *Дечија недеља*, издавана је доплатна поштанска марка за куповину сеоских домаћинстава за избегла и интерно расељена лица, за изградњу Авалског торња, за обнову споменика из различитих епоха српске историје, за спортска дешавања од светског или европског значаја финансирањем припреме ре-презентације у области ватерпола, рукомета, одбојке, рвања и друго.

Значи, сваки грађанин који шаље писма је практично симболични добротвор овим путем?

– Доплатна поштанска марка је обавезна у унутрашњем поштанској саобраћају. У праву сте, са симболичним износом доприносимо људима, традицији, животу. Генерацијама младих остављамо у наслеђе очуване споменике о којима бринемо а истовремено помажемо нашим суграђанима у невољи. Да и они могу сутра да воде рачуна о својој будућности и не забораве прошлост. И то само са 10 динара! Мени

је то довољан разлог да волим свој посао.

Веома је важна транспарентност свих утрошених средстава.

– Када је у питању Храм Светог Саве, ми сваке године добијамо програм са наведеним радовима који ће се у тој години радити и њихову прецизну вредност а сума свих тих радова мора да буде истоветна оној која треба да се оствари од продаје доплатне поштанске марке. Све је транспарентно и подложно контроли. Програм подноси ресорна Канцеларија где се ради предлог акта – решење да Влада дâ сагласност на коришћење средстава остварених од продаје доплатне поштанске марке *Изградња Спомен-храма Светог Саве*. У овом пак случају Министарство финансија и привреде, након разматрања достављеног програма о утрошку средстава, даје своје мишљење ресорној Канцеларији.

Храм – пројекат од јавног интереса

Ваш посао је да будете контролор одговорног трошења средстава?

– Наравно, у Министарству имамо увид у средства која се троше али и ресорна Канцеларија за сарадњу с црквама и верским заједницама. Њихова контрола је још значајнија јер су ресорно задужени за ту област.

Да ли је Његова Светост Патријарх Иринеј директно упознат са Вашим послом?

– Његова Светост Патријарх Иринеј је желео да упозна осо-

Симбол српског народа

Влада Републике Србије је потребу да се издавањем доплатне поштанске марке *Изградња Спомен-храма Светог Саве* помогне финансирање грађевинско- занатских и радова на уређењу ентеријера Храма образложила чињеницом да је завршетак изградње Спомен-храма пројекат од највеће важности јер он представља симбол српског православља, духовности и објекат од историјске и културне вредности који репрезентује традицију и идентитет српског народа. Истовремено, завршетак његове изградње је у складу са опредељењем друштва да се врши духовна и културна обнова баштине српског народа. Издавање ове доплатне марке је постало традиционално.

бе које раде на издавању доплатне поштанске марке, тако да сам имала ту част да га упознам. Он је показао невероватну спремност да се упозна са многим људима са којима Црква ради и сарађује у разним доменима, да разуме толико различитих послова које они обављају и буде нам на услуги у свакој прилици када је то потребно. То се ретко среће!

Зашто са таквим одушевљењем говорите о свом послу, зашто Вас толико инспирише и испуњава?

ја у историји српске државе и српског народа, како се наводи у разлозима за доношење уредбе. Премда радови на унутрашњем уређењу Храма још трају, Храм представља пројекат јавног интереса од највеће важности и ја сам Богу захвална да могу на најмањи могући начин да својим молитвама и радом будем на корист у том великом подухвату. Лепо је када знате да можете да будете делић саборног делања око завршетка нашег Храма који сваког дана добија на својој лепоти.

Колико је вера важна у Вашем животу и послу?

– Имам две ћерке које одгајам као удовица, супруг ми је умро после тешке болести 2004. године. Вера ми помаже да их васпитам да цене и у себи гаје врлине у овом тешком времену. Вера нас држи на окупу после овог тешког губитка. Ја сам доделу ордена доживела и као награду мојим и мужевљевим родитељима који су нас васпитавали као поштене људе који живе по Божијим заповестима, а ми смо тако васпитавали и нашу децу.

Двестагодишњица рођења родоначелника
егзистенцијалистичке философије – данског
философа и теолога Серена Кјеркегора (1813–1855)

Сократ из Копенхагена

Прошођакон Зоран Андрић

Трасирање и одраз његових идеја може се пратити и у дијалошкој философији Франца Розенцвајга, Мартина Бубера, Габријела Марсела, а надасве код егзистенцијалистичких философа Јасперса, Хайдегера, Сартра, као и у потоњој критици друштва у списима Адорна и Блоха.

Пре готово осамдесет година држао је хајделбершки, доцније базелски, философ Карл Јасперс циклус предавања „О уму и егзистенцији“. У свом уводном предавању сравнио је Кјеркегора са Ничеом, напоменувши да је реч о двојици мислилаца које „савремена философија не сме игнорисати“. Философско-теолошки и књижевни списи аутора чија се 200-годишњица рођења ове године навршава, сматрају се темељима егзистенцијалистичке философије 20. столећа, а његов дигнитет оца егзистенцијализма у философији је консензуално прихваћен. Но, овде вала одмах додати да су егзистенцијалистичку философску позицију Ниче, Јасперс, Хайде-

гер, Жан-Пол Сартр и Алберт Ками ипак другачије од њега конципирали.

Питање самоодређења индивидуе је било у средишту његових философских промишљања. Као што је био живот данског философа и теолога Серена Абија Кјеркегора, (5. 5. 1813–11. 11. 1855), тако је и његов глас био прегнантан и провокативан, инспиративно утичући не само на философију и теологију, већ равном мером и на књижевност – како лирику, тако и прозу – у луку од Хенрика Ибзена, Августа Стриндберга, Рајнер Марије Рилкеа, преко Томаса Мана, Франца Кафке до Макса Фриша.

Quid est veritas? На то питање би Кјеркегоров одговор могао

аподиктички гласити: субјективност! За Кјеркегора постоје три сфере, односно стадијума човекове егзистенције: естетски, етички и религиозни.

Естетски стадијум – у овом, елементарном стадијуму човек живи у непосредној датости чулних опажања/доживљаја кроз који се исцрпљује мотив његовог деловања. Он постоји сасвим нерефлектирано, без јасне свести о самом себи. У томе се састоји и латентна безнадежност која се испољава у осећању да је човек сапет у негве чулног и да је зависан од спољашњег света. Човек у овом стадијуму још није спознао разлику између иманентности и трансцендентности. Пут ка сазнању у овом

стадијуму Кјеркегор назива иронијом. Тиме што је према самом себи ироничан, односно дистанциран, досеже човек други стадијум.

Етички стадијум – у овом стадијуму човек себе идентификује као иманентно и трансцендентно биће у коме је разлика између тела и духа јасно рефлектирана. Постепено почиње да сазнаје да је он претежно иманентно биће и да спознаја трансцендентног остаје без једнозначне спознаје узрока, односно каузалитета трансценденталног начела у себи. Он све јасније сазнаје да стоји на супрот Апсолутном односно Богу, који је узрок бесконачности и слободе у човеку.

Религиозни стадијум – у овом стадијуму приhvата човек свој праисконски закон бивства пред Богом, пред чијом бескрајном егзистенцијом он постоји као самосвесно биће. Отуда је циљ човеков да ступи у егзистенцијалну свезу са Богом. Та свеза настаје само кроз веру односно укрштај вере и ума.

Са несазнајности сваки дискурс о Богу мора бити негативан, апофатички. Пошто човек није у стању да рационално спозна Бога, отуда је кроз откривење (надвременост у времену, трансцендентално у иманентном, бесконачно у коначном), тај парадокс омогућен. Кроз акт вере је могућ једини пут ка сазнању себе самог. Кјеркегор је заступао некакво *sui generis* хришћанство, које је било ослобођено сваке историјске релевантности и лишено сваког институционалног ауторитета. Он је институционални ауторитет цркве у Данској демонстративно презирао. Пастори су за њега слуге Мамона. Њега је занимало искључиво егзистенцијално доживљено хришћанство, чији се природни израз, оте-

Његов глас је био прегнантан и провокативан, инспиративно утичући не само на философију и теологију, већ равном мером и на књижевност – како лирику, тако и прозу.

ловљен на идеално-типичан начин може код Сократа сусрести, као и могућност да се однос вечности у човековој души према трансцендентној вечности реконструише. Хајдегер и Витгенштајн су у оваквим Кјеркегоровим позицијама видели израз латентног атеизма.

Кјеркегор се радо и обилато служио различитим *noms de plume* односно псеудонимима – *Johannes Climacus, Victor Eremita, Johannes di Silentio, Constantin Constantius, Vigilius Haufniensis*. При томе није реч о некаквом екстравагантном литературно-фикационалном програму кроз игру маски, већ о непрозирним дубинама његове психе склоној сумњи (*de omnibus dubitandum est*) и пессимизму, свеодређујућој сили његове меланхолије и његове својеврсне религиозности. И у оним списима које је под сопственим именом објавио, као што су беседе и омилитички списи, није се обраћао заједници, већ индивидуама, истичући да спасење није „трансцендентна благодат“, већ да је оно могуће само кроз „сопствени удео и напор“.

Кјеркегор је био консеквентан мислилац. Његов изражени индивидуализам је био узор раскинутој веридби са Регином Олсен, само након једне године, чиме је ступио у сукоб са Протестантском црквом Данске.

У зениту стварања, када је имао тек четрдесет и две године, на улици у Копенхагену му је 1855. напрасно позлило. Не зна се поуздано да ли је то-

ме узрок био срчани удар или маждана кап, али се више није опоравио. Понуђено причешће на самртничкој постељи је одбио, сведочећи, као и његов *spiritus rector* Сократ, консеквентни отпор институционалном ауторитету цркве.

Кјеркегорови најпознатији списи су *Стирах и држашање*, у коме су садржани фундаменти његове антропологије, *О љојму ироније, Или–или, Философске мрвице, Дневници*.

Кјеркегорово дело је за његовог живота остало без видљивог утицаја. Тако је постхумна рецепција његових списка оставила дубљег трага, како на теолошку мисао, на круг немачких теолога у окружењу Карла Барта, Емила Брунера и Рудолфа Бултмана са својим библијско-егзегетским програмом „демитологизације“ под именом „дијалектичка теологија“, тако и на философију.

Трасирање и одраз његових идеја може се пратити и у дигиталној философији Франца Розенцајга, Мартина Бубера, Габријела Марсела, а надасве код егзистенцијалистичких философа Јасперса, Хајдегера, Сартра, као и у потоњој критичкој друштва у списима Адорна и Блоха. Јасперс га је, увршћујући га раме уз раме са Ничеом, држао за једног од највећих психолога.

Седамдесет година од упокојења познатог српског песника, писца и дипломате

Јован Дучић

Светлана Новићић

Априла месеца ове године у Библиотеци града Београда, отворена је изложба ретких издања књига Јована Дучића поводом 70 година од пишчеве смрти. Међу изложеним делима је и последња Дучићева збирка песама *Лирика* коју писац није имао прилику да види.

Најзначајнији лиричар златног доба српске књижевности, Јован Дучић, рођен је 5. фебруара 1871. године у Требињу. Велики део његовог живота обележило је тешко сиромаштво, али му то никада није угушило жељу за образовањем. У Мостару је завршио трговачку школу, а у Сарајеву и Сомбору учитељску. Свој први посао добио је у Српској основној школи у Бијељини, међутим, због низа националних чланака које је објављивао, Земаљска влада у Сарајеву му забрањује вршење учитељске дужности у српским школама на територији Босне и Херцеговине. На кратко је успео да се запосли у Српској православној школи у манастиру Жито-

мислић код Мостара, али му ни ту власти нису дале мира, па је одлучио да напусти позив учитеља. До одласка у Женеву на студије књижевности и философије радио је као уредник и преводилац у часопису *Мостарска зора*. Завршава студије и враћа се у Србију 1906., када ступа у службу у Министарства иностраних дела, а од 1910. улази у дипломатију. До Првог светског рата и између два рата обављао је дипломатске послове по разним европским престоницама, а када је започeo Други светски рат, отпутовао је у Америку.

Своје песничко стваралаштво започeo је као следбеник Војислава Илића. Његова поезија до 1901. била је више описна, у

најбољем случају поезија шумова и звукова. Љубав је била главно осећање које је опевао у тој својој младалачкој лирици, и неколико искрених, осећајних, непосредних песама које је тада испевао, јесу његове најлепше песме. Касније, све то му је почело изгледати наивно, почетничко, недовољно уметничко. Окреће се „уметности ради уметности“. Друга *Свеска песама* (Београд, 1908), показује колики је преокрет настао у његовој поезији. Форма му сада изгледа важнија од садржине: „Форма у песми може често да замени све друго...“ Од тада он свој „посао“ описује речима: „...кабинетски радник и учени занатлија на тешком послу риме и ритма...“ У своју поезију магле и

Сматрао је да велики песник мора изрећи највеће истине о најбитнијим стварима у животу – о љубави, Богу и смрти... У својој *Песми Христу* он каже: „Ти си својом истином само ограничио нешто што је неограничено; и говорио што је неизрециво...“

сенки уноси, што је ређе могуће, осећања..., трага и труди се да ухвати оне друге – танане везе, оне које везују душу человека са душом ствари, људски живот за васионски живот. Уместо општих и простих идеја употребљава више поетске симболике, бележи Скерлић у *Историји нове српске књижевности*.

Пати од страха да није доволјно отмен, да његова поезија превише личи на поезију других песника. Запад га фасцинира својим богатством и културом, па су многи његову тежњу за савршеним изразом окарактерисали као малограђаншину сиротана доспелог у богато окружење, али је његово касније стваралаштво, као и сам његов живот показао супротно. Свој даљи развој види у тежњи ка савршенству, стваралачкој самодисциплини, надилажењу достигнутог, што се испољило у двоструком смислу, према већ објављеним песмама, којима се непрестано изнова враћао, мењао их, поправљао или сасвим одбацивао, и према новим песмама, у којима се трудио да буде не само занатски беспрекоран, него и мисаоно што продубљенији, што језгритији у изразу, да прошири раније видике и открије нове симболе. За разлику од већине наших песника, своју најбољу књигу објавио је на kraју, а не на почетку своје песничке каријере. Сматрао је да велики песник мора изрећи највеће истине о најбитнијим стварима у животу – о љубави, Богу и смрти. Већеватно зато он никад не пише о конкретној жени, већ о љуба-

ви која је сама себи сврха. Ипак, *Песма жени* је једна од наших најлепших љубавних песама, иако је заправо испевана чисто емоцији.

„Ти си мој тренутак, и мој сен, и сјајна
Моја реч у шуму; мој корак,
и блудња;
Само си лепота колико си тајна;
И само истина колико си жудња...
А ти не постојиш нит си постојала;
Рођена у мојој тишини и
чами,
На сунцу мог срца ти си само сјала:
Јер све што љубимо створили смо сами.“

Можда најбоље објашњење његовог схватања љубави можемо пронаћи у ишчитавању *Блаја цара Радована*, где он жене не цене, сматра их превртливим, користољубивим глумицама које по моралним начелима нису до расле мушкарцима. „Жена је по природи створење зло, сујетно и болесно. Једино што жена има велико, то је моћ да нам понекад да илузију како је сасвим дружчија него што јесте.“ И онда постаје сасвим јасно да он стихове не може писати таквим женама, већ сопственим емоцијама. Љубав је код њега нестварна, измишљена, више литерарно него животно осећање, велика тема а не лични доживљај. Једина лепота, чак уметнички ненадмашна, за Дучића је слика о Богу. Иако у младости изричити атеиста, са

годинама и зрелошћу се пронашао у хришћанству и дубоко се загледао у онострano. У свом поетском есеју о срећи он каже да је побожан човек много богатији од неверника, јер „идеја о Богу јесте неизмерно пространство, појам о свеобимном и тоталном, какав никаква друга фикција не може дати; наш појам о Богу је најсавршенији од свих појмова: снага, разум, доброта, правда и милосрђе. Одрећи се оваквог идеала, значило би осиромашити живот и умањити себе.“ (*Блаја цара Радована*) Сматрао је да човек који верује никад није напуштен и сам, да је увек заштићен Божијим штитом. Ко иде за Христовим идеалом узвишен је и пред лицем Његовог Оца. Јован Дучић сматра да је љубав према Христу, љубав и за и према близњем, и за и према непријатељу. Она претпоставља Царство небеско било ком царству земаљском.

У својој *Песми Христу* он каже: „Ти си својом истином само ограничио нешто што је неограничено; и говорио што је неизрециво. Али си својим ранама показао оно што је божанско у човеку. И зато, иако ниси открио Бога, ти си га посведочио.“

Овај необични песник свој животни пут завршио је 7. априла 1943. године у Америци. Његови посмртни остаци су из града Герија пребачени у порту српског манастира Светог Саве у Либертивилу, а последња жеља, да буде сахрањен у Требињу, испуњена му је 22. октобра 2000. године. Да занавек мириш Јадрана буде близу њега.

На гробљу у Бијељини, на једном надгробном споменику налази се запис: „Мага Николић – Живановић, сама песник и песника Јове Дучића прво надахнуће.“ Била је једна од многобројних жена која није у овогемаљском животу успела да досегне величине његових снова о љубави. Ако га је заиста толико волела, можда у оноземаљском јесте.

**Епископ нишки
Јован Пурић**

Сотириологија

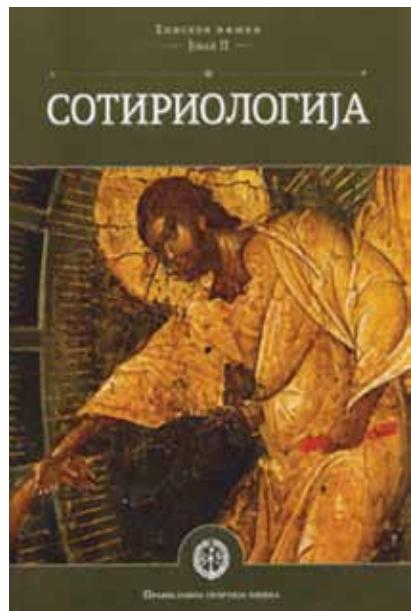
Православна епархија нишка,
Ниш 2013.
221 стр. ; илустр. ; 21 см
ISBN: 978-86-89293-05-0

У издању Епархије нишке и Академије Српске Православне Цркве за уметности и консервацију објављен је приручник за догматику – *Сотириологија*, аутора Епископа нишког др Јована (Пурића), као наставно учило, које има за циљ да свим заинтересованим читаоцима тумачи и анализира докмате о спасењу у Господу Исусу Христу. Савремен приступ сотириолошким темама омогућава боље разумевање и могућу мултидисциплинарност у оквиру часова догматике на свим образовним нивоима у Српској Православној Цркви. Ова публикација има за циљ и да буде помоћно средство за учење докмата Православне Цркве о спаситељској Тајни Христовој. Тако ова књига представља својеврсни наставак претходне књиге Епископа Јована о христологији.

Књига је подељена у петнаест поглавља. Прво поглавље – „Јединство личности Христа и повест спасења“ – има одељке у којима се аутор бави појмовима и односом христологије и сотириологије, а затим и сотириолошким аргументом у христологији. Други део носи назив „Теологија Богојављења“ и у њему се посебно говори о Крштењу Христовом, као Сину Давидовом и слузи Господњем; а посебно се истиче откровење Тројичног Бога у тренутку Крштења на Јордану. Трећи део књиге је посвећен онтолошком садржају Христове проповеди, са потпоглављима „Благовест Свете Тројице“, „Потпуно Богопознање“ и „Јеванђеље о Царству“. На ово се

надовезује разматрање на тему онтолошког и сотириолошког карактера Христове љубави, са посебним нагласком на Божанску љубав, заповест љубави према Богу и заповест љубави према ближњима. Пети одељак говори о сотириолошком значају чудеса Христових, а аутор је посебно разматрао теме здравља у Христу, чудеса исцељења и вакрсења упокојених у Господу. Као средишње поглавље намеће се ово на тему „Предукус сабрања у Царству“, где Епископ Јован посебно говори о умножењу хлебова, о Хранитељу људи и о влашћу над природом. Наредних осам поглавља говори о сотириолошком контексту празника. Прво говори о теологији Преображења; затим о теологији Цвети; па следи поглавља о теологији Тајне вечере, Великог Петка, Велике Суботе, Васкрсења, Вазнесења и Педесетнице. Последње поглавље говори о Тајни Царства Божјег.

Као и када је писао *Христологију*, Владика Јован је дао велики допринос осавремењивању уџбеника у црквеној просвети, и то посебним деловима у књизи: „Из упоредног богословља“ и „Реч Отаца Цркве и савремених теолога“, који ученицима и читаоцима помажу да са аспекта мултидисциплинарности сагледају дати проблем. Аутор приручника после сваког поглавља поставља питања и то из Светог Писма Старог и Новог Завета, литургије, патрологије и пастирског богословља односно омилитике, како би читалац сам схватио колико зна из ове области и колико је у стању да градиво које је повезао са датом темом може да преточи у беседу коју би могао да произнесе у цркви. Владикина питања инспиришу и мотивишу читаоце да даље истражују и да своја знања уобличе у шири богословски контекст, у облику написане беседе. Ауторов језик и стил одређују виши академски ниво приликом читања, тако да приручник о сотириологији могу

да користе и они који су на вишем академском ступњу.

Књига – као таква – иако има форму коначног штива не може да се сагледава индивидуално већ мора да се узме у обзор кроз целокупну докматику, зато обе књиге – *Христологија* и *Сотириологија* – нису представљене као завршене целине, већ као помоћно средство за боље тумачење и анализу докматских тема уопште. Избегнута замка схоластичког приступа овим двема публикацијама даје на значају, уз помак у мултидисциплинарном сагледавању учења Православне Цркве. Вишегодишње педагошко искуство Владика Јован је преточио у приручник који, уз књигу *Христологија*, чини целину и заvreђује пажњу, како својом садржином и помоћним апаратом (текстови Светих Отаца и савремених богослова за успешније савлађивање градива), а оно и техничком опремом за коју је заслужан ђакон Ненад Илић.

Поштујући начело да је Христос једина Истина, Епископ нишки Јован кроз два уџбеника-приручника *Христологија* и *Сотириологија* истиче укупне докмате о Христу који су донети на Васељенским саборима, али и објашњени и расгледани од стране Светих Отаца све до данашњих дана.

ђакон мр Ивица Чаровић

МОСКВА

Дан победе

У Берлину је нешто после поноћи 8. маја, односно првих минута 9. маја 1945. године, потписана безусловна капитулација нацистичке Немачке.

У име Немачке акт је потписао фелдмаршал Вилхелм Кајтел, у име Совјетског Савеза маршал Георгиј Жуков, а у име западних савезника британски ваздухопловни генерал Артур Тедер.

Тиме је формално завршен Други светски рат у Европи. У рату који је трајао нешто мање од шест година, учествовала је 61 држава и око 110 милиона војника, а погинуло је између 55 и 60 милиона људи, а њих око 35 милиона је рађено. Међутим, тачни подаци о жртвама, посебно на подручју некадашње Југославије, никада нису утврђени.

Као и претходних година – премда све скромније и све тише, Дан победе над фашизмом прослављен је широм Европе, а у Русији најсвечаније.

У Француској је јуче одржана свечаност, којој су присуствовали француски председник Франсоа Оланд и председник Пољске Бронислав Коморовски. Њих двојица су положили венце и цвеће на Гроб незнаног јунака испод Тријумфалне капије.

У Русији је Дан победе над фашизмом један од значајнијих празника. Деветог маја 2013. г. обележена је 68. годишњица победе СССР-а у Отаџбинском рату. Председник Владимир Путин положио је јуче венце и цвеће на Споменик незнаном јунаку, сећајући се јуначких подвига руских војника. Потом су представници свих родова војске мимохodom одали почаст борцима палим за слободу. Након тога, председник Путин је положио цвеће на 12 спомен-плоча градовима херојима. На Црвеном тргу у Москви је, у склопу прославе Дана победе, традиционално одржана величанствена војна парада.

Поводом Дана победе, у Руском дому у Београду постављена је изложба фотографија под називом

У БЕРЛИНУ: АПОКАЛИПТИЧКИ ПИР БИБЛИОКЛАЗМА

Књиге на ломачи

Римокатолици, евангелисти и Јевреји окупили су се заједно на великој комеморацији у Берлину – поводом 80. годишњице спаљивања књига широм Немачке.

У оквиру комеморативне свечаности поводом 80. годишњице варварског библио-клизма – Bücherverbrennung – спаљивања књига широм

Немачке, 10. маја 2013. на Опернплацу у Берлину, месту на коме је 10. маја 1933. пламтеле оминозно инсценирана ломача, учествовали су глумци Немачког позоришта читајући одломке из дела прокајених и спаљених аутора. Један јеврејски кантон и један кантон римокатоличке Берлинске катедрале су произносили псалме, евангелистички бискуп Маркус Дрге је био главни целебрант, а јеврејски рабин Данијел Алтер и старешина римокатоличке катедрале у Берлину Ротер наизменице су читали молитве из својих обредних предања. Ректор Универзитета Хумболт, Јан Хендрик Олберц је у свечаном предавању подсетио на овај историјски догађај.

Равно пре осамдесет година, 10. маја 1933, у свим универзитетским градовима Немачке пламтеле су књиге немачких и светских списатеља које нису одговарале духу националсоцијалистичке расне идеологије, која се, само неколико месеци пре тога, на силним превратом Националсоцијалистичке партије са њеним „фирером“ Адолфом Хитлером обрела на власти. Овај догађај спаљивања књига је менешекел који је означио суноврат културе у варварство и симболички антиципирао несамерљиву катастрофу Другог светског рата. Тога дана је на Опернплацу у Берлину рајхсминистар пропаганде у Хитлеровом кабинету, Јозеф Гебелс држао ватрену „Филипку“ против духа свега што „није немачко“, док су претходно обраћени студенти – који су већ јавно бојкотовали предавања професора јеврејског порекла – у чељуст пламена бацали прегршти књига аутора чија су дела својим либералним назорима одступала од националсоцијалистичке пандемонске идеологије. Држи се да је на тим „логорским ватрама нацистичке будућности“ спаљено више од 35.000 књига. У том пламену идеолошког безумља сагореле су књиге Јевреја, комуниста и свих аутора либералног духа и светоназора – Карла Маркса, Розе Луксембург, Августа Бебела, Ериха Марије Ремарка, Хајнриха Мана, Бертолда Брехта, Сигмунда Фројда, Стефана Цвајга, Лиона Фојхтвангера, Теодора Лесинга, Ериха Кестнера, Алфреда Деблина, Томаса Мана, Карла Кауцког, Ернеста Хемингвеја, Теодора Драјзера, Џона Дона Пасоса – да наведемо само најпознатије.

Хајнрих Хајне је у једној својој драми видовито наговестио кобну каузалност између књига и људи, написавши: „Најпре су гореле књиге, а онда и људи“. Не постоји други догађај који боље од овога илуструје културно варварство нациста као пролог у једну од највећих катастрофа у историји човечанства.

Прошођакон Зоран Андрић

Светлаја Русија, чији аутор је руски фотограф Валентина Ликоренко. На снимцима је представљена исто-

рија обнове цркава и манастира на територији Русије – од 90-их година прошлог века до наших дана.

КРОЗ ХРИШЋАНСКИ СВЕТ

Маријана Пешровић

КОНСТАНТИНОПОЉ Планиран атентат на Патријарха?

Како јавља агенција *Ројтерс*, турске власти су појачале мере безбедности око седишта Константинопољске Патријаршије због спекулација да се спрема атентат на Његову Свесветост Патријарха константинопољског Вартоломеја. Полиција није желела да потврди новинске извештаје о планираном атентату.

Турски телевизијски канал НТВ објавио је да је за 29. мај био планиран атентат. Тај датум је, како се истиче, симболичан, пошто је то дан када су, пре 560 година, Турци освојили византијску престоницу.

Према писању листа *Хабертурк*, турска полиција ухапсила је једног мушкарца, а за двојицом његових помагача се трага, док истражне судије у Анкари истражују наводну заверу.

Портпарол Патријаршије Доситеј Анастопулос изјавио је како не може потврдити да је спремана завера, али је рекао да су турске власти појачале мере безбедности око Патријаршије.

Како преноси *Хафинишон йосш*, у Турској напади на хришћанску мањину нису ретки: 2006. године је у Трабзону (историјском Трапезунту) на обали Црног мора убијен римокатолички свештеник; наредне, 2007. године, у Малатији, у централној Турској, мучена су и убијена три припадника Библијског друштва, а 2010. године је на југу Турске убијен и водећи турски римокатолички бискуп.

СИРИЈА Отеци митрополити су живи

Како сазнаје агенција *Ромфеа*, два отета сиријска митрополита, православни Митрополит алепски Павле (Јазиги) и дохалкидонски Митрополит алепски Јован (Ибрахим), доброг су здравља. Како преносе светске медијске куће, два киднапована јерарха налазе у малом селу код Алепа, под надзором мале групе побуњеника. Међутим, православна Антиохијска Патријаршија није дала никакав коментар на ову информацију, која се прати са великим пажњом, али и суздржаношћу.

МОСКВА Фестивал „Рок над Волгом“

Како преноси *Светибора*, познати мисионар међу омладином и неформалним групама, игуман Сергије (Рибко), по благослову Патријарха московског Кирила и Митрополита самарског Сергија учествоваће, на позив организатора, на Петом фестивалу „Рок над Волгом“. Ово је четврти пут да отац Сергије, који је веома поштован међу рокерима, гостује на овом фестивалу. Овај пастир својевремено је, као младић, 70-их година припадао хипи покрету.

Како саопштава инфо-служба фестивала, у саставу православне делегације на фестивалу ће бити присутан координатор Савеза православних братства Руске Православне Цркве Јуриј Агешћев.

ШИРОМ СВЕТА Прослава Васкрса

Константинопољ – Свечану васкршњу Литургију служио је Митр. Стефан, викар Његове Свесветости Патријарха Вартоломеја. Богослужење је започело у поновој у патријаршијској Цркви Светог Георгија. Међу присутнима је био и грчки конзул Виктор Маликудис. Вечерње богослужење (Вечерње љубави) служено је такође у Цркви Светог Георгија уз саслужење свештенства и у присуству хришћана из целог света који су саслушали јеванђелско зачело на многим језицима – преноси веб-сајт *свц.срб.*

Патријарх константинопољски Вартоломеј је овогодишњу Страсну седмицу и Пасху провео у свом завичају, на острву Имброс – први пут после педесет година.

Александрија – Овогодишња Васкршња посланица Патријарха Александријског Теодора II обраћа пажњу на положај

и васпитање деце данас. „Деца су посебно обдарена да воле, да се диве, да уживају у радости и срећи. Деца су посебно способна да верују, да се отварају према љубави, да имају поверење у све што им се каже. Она су способна да гледају, да чују, да осећају све оно што су одрасли престали да гледају, чују и осећају. Управо из овог разлога Христос нам каже *Будите као деца* (Мт. 18, 3)“ – каже Патријарх Теодор.

Васкрс је прослављен у многим крајевима Африке, где год постоје православне цркве.

Москва – Како преноси Инфо-служба СПЦ, уочи Велике суботе Патријарх московски Кирил служио је јутрење са чином погребења Господа нашег Исуса Христа у Катедралном храму Христа Спаса. После отпојаних статија и славословља, плаштаница је изнета кроз западна врата храма и три пута литијски пронета око храма. Сутрадан, на Велику суботу, у овом храму је Патријарх Кирил служио Божанску Литургију Светог Василија. Васкршњу Литургију у Храму Христа Спаса са почетком тачно у поново преносиле су две руске

телевизијске станице. Пре почетка богослужења Патријарх се обратио пасхалном поруком којом је позвао на свеобухватну обнову широм Русије. По традицији, пре почетка Васкршње литије у Храм Христа Спаса из Јерусалима је донет Благодатни огањ који је у Велику суботу, 4. маја, запаљен у Храму Васкрсења Христова, на Гробу Господњем. Светом богослужењу присуствовали су председник Руске Федерације г. Владимир Путин и премијер г. Дмитриј Медведев. Пасхално вечерње служено је Храму Христа Спаса уз учешће великог броја руских архијереја и духовника, као и свих старешина подворја помесних Православних Цркви у Москви, међу којима је био и Епископ моравички Антоније, викар Патријарха српског. Истога дана, Патријарх Кирил је водио традиционални телефонски разговор са руским члановима посаде Међународне космичке станице.

У Русији су васкршња богослужења одржана у преко 10.000 цркава и манастира, на којима је било присутно око четири милиона верника.

Украјина – Васкршњу Литургију испред Светоуспенске саборне цркве у Кијево-печерској лаври служио је Митрополит кијевски Владимир, уз учешће многобројног верног народа и појање ученика и студената Кијевске духовне академије и Семинарије. Јеванђеље је прочитано на једанаест језика, ме-

ђу којима и на српском. Истога дана испред Кијевско-печерске лавре, уз учешће ученика и студената Кијевске духовне академије и Семинарије, спроведена је социјална акција за децу инвалиде и њихове родитеље под називом *Светији дан – Пасха*.

Организатор ове хуманитарне акције је Украјинска Православна Црква и кијевски Градски центар социјалних служби за породицу, децу и младе.

Сједињене Државе – Митрополит вashingtonски Тихон, првојерарх Православне Цркве у Америци, у својој Васкршњој посланици подсећа верне на речи из Пасхалног слова Св. Јована Златоустог и тумачи значај Васкрсења Христовог за хришћанску веру. „Појемо о величанственом парадоксу вечног живота, који нам се открива кроз смрт: о бесмртности обученој у ризу пропадљивости; о Сунцу Правде које је засијало из гроба; о смрти која је побеђена смрћу“ – напомиње у својој посланици Митр. Тихон. Широм Северне Америке, у свим православним храмовима свих јурисдикција које се протежу над овим континентом, прослављен је Празник над празницима.

У ЈУЖНОЈ АФРИЦИ Врбица и Цвети

Радосни хришћански празници Лазарева субота – Врбица и Улазак Господа нашег Исуса Христа у Јерусалим – Цвети, прослављени су молитвено, свечано и достојанствено у јединој српској парохији на афричком континенту – Храму Светог Апостола Томе у Јоханесбургу.

Освећена врбица и звончићи са српском тробојком подељени су раздраганој деци и присутним верницима, који су после литије око светог храма присуствовали чину освећења нове српске гостопримнице и дечје креативне ученице који су недавно изграђени на српском црквеном имању у Јоханесбургу прилогом наших верника и трудом старешине храма Архимандрита Пантелејмона.

Дивне празнике су нам увеличали својим молитвеним присуством и учешћем и представници две локалне православне афричке заједнице. Ђакон Стивен Хејз је дошао са децом и верницима из Мамелодија (недалеко од главног града Преторије), а свештеник Марко је довео вернике из локалне православне заједнице у Мадидију (северозападни део у области Преторије).

После богослужења и освећења, по традиционалном српском обичају гостољубља, за госте смо приредили послужење које су обезбедили наша Црквена општина и приложници, наши парохијани Огњен Булатовић и Ненад Веселиновић. На свечаној мермерној плочи, која краси зид поред новоизграђених објеката и која је дар и прилог нашег парохијанина Милинка Миловановића, записане су следеће речи: „У славу Божју, на спасење и духовну корист српске деце у Африци, и на благослов свим Ср-

бима који су помогли ово добро дело и који доводе своју децу и унуке у једину српску светињу у Африци, изграђени су овај дечји креативни центар „Свети Апостол Тома“ и традиционални српски пријемни салон – гостопримница, добровољним прилозима верујућих Срба јужноафричке парохије и трудом старешине храма Архимандрита Пантелејмона Јовановића. Освећење је извршено на Лазареву суботу – Врбицу, лета Господњег 2013.“

Архимандрит Пантелејмон Јоханесбург, Јужна Африка

У САРАЈЕВУ

Прослава празника

Његово Високопреосвещенство Митрополит дабробосански Николај је у недељу, 5. маја 2013. године, на најрадоснији хришћански празник Васкрс служио Свету Архијерејску Литургију у Саборном храму Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву. Митрополит Николај је вјерницима честитao празник, а старјешина Саборног храма јереј Борислав Ливопољац прочитao је Васкршњу посланицу Његове Светости Патријарха српског Иринеја и осталих архијереја Српске Православне Цркве.

Васкршње литургије служене су и осталим храмовима Митрополије дабробосанске.

Извор: Митрополија дабробосанска

У ЗАГРЕБУ

Прослава Васкрса

Најрадоснији хришћански празник Васкрсења Господа Исуса Христа свечано је прослављен у свим храмовима наше Митрополије. Његово Високопреосвещенство Митрополит загребачко-љубљански Господин Јован служио је Архијерејску Литургију у Сабор-

ном храму Преображења Господњег у Загребу уз саслужење загребачког свештенства. Ове године свечаном богослужењу присуствовали су председник Хрватског сабора г. Јосип Леко, председник Савета за националне мањине г. Александар Толнауер и амбасадор Републике Србије г. Станимир Вукићевић. И ове године на радост свих, загребачки Саборни храм био је мали да прими све вернике. Васкршњу посланицу Његове Светости Патријарха српског Г. Иринеја и свих архијереја Српске Православне Цркве прочитao је старешина храма протојереј-ставрофор Душко Спасојевић. По завршетку Литургије на честитање Васкрса у резиденцију наше Митрополије уз поменуте високе госте дошао је и градоначелник Загреба г. Милан Бандић са сарадницима.

Свечану Литургију из Саборног храма Преображења Господњег уживо је преносила Хрватска радио-телевизија на свом Другом програму. Митрополит Јован се захвалио свим државним и црквеним великородостојницима Р. Хрватске на упућеним честиткама.

Извор: Митрополија затребацко-љубљанска

У БИЈЕЛОМ ПОЉУ

На Васкрс и црква постала тијесна

Васкршњом Литургијом и причешћем око 450 вјерника, потом освећењем и даривањем вјерницима освећених јаја, у бјелопољској Цркви Светих Апостола Петра и Павла, свечано је прослављен најрадоснији хришћански празник.

Литургију у овој цркви служио јеprotoјереј Дарко Пејић, док је у Цркви Светог Николе у Никољцу, служио protoјереј-ставрофор Миранш Богавац.

Највећа радост у цркви сијала је на лицима дјеце, а послије Литургије народ се сабрао испред цркве да подијели радост једних са другима. И ове године, Црквена општина Бијело Поље, даривала је јаја болесницима бјелопољске

болнице. Саборна црква Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву и ове је године, већ традиционално, за најрадоснији празник организовала хуманитарну акцију додјеле помоћи социјално угроженим породицама у Сарајеву и Источном Сарајеву, у оквиру које је подијељено око 50 пакета.

Извор: Епархија будимљанско-никишићка

У НОВОМ САДУ

Вечерње љубави

На празник Ваксрења Господа нашег Исуса Христа, 5. маја 2013. године, Његово Преосвештенство Епископ новосадско-бачки Господин др Иринеј, служио је у Храму Светог великомученика Георгија у Новом Саду, свечано Пасхално вечерње, на којем је празнични одељак из Светог Јеванђеља по Јовану прочитан на осамнаест језика. Његовом Преосвештенству Епископу Иринеју на овом вакршњем сабрању саслуживао је Његово Преосвештенство Епископ јегарски Господин др Порфирије. Својим умилним појањем, у славу Вакрслог Господа, братство Светоархангелске обитељи из Ковиља молитвено је разгалило душе свих сабраних у Саборном храму на Пасхалну радост.

Гост Епископа бачког био је Његова Екселенција нунције римског трона Орландо Антонини.

На крају вечерњег богослужења, верни народ Божји приступио је целивању Часног Крста, Светог Јеванђеља и иконе Вакрсења Христовог, добивши том приликом благослов Божји преко руку Епископа, поздрављајући се сверадосним Вакршњим поздравом: Христос вакрсе! – Ваистину вакрсе!

Извор: Информашивна служба Епархије бачке

У ЛАЗАРЕВЦУ

Вакршњи концерт

На дан нашег највећег хришћанског празника, Вакрса, по одслуђеној Пасхалној вечерњој служби, испред Храма Светог Димитрија у Лазаревцу одржан је празнични

Апел за помоћ

Свештеник Владимир Живковић из Бечмена има 33 године, отац је троје деце. О. Владимир је оболео од акутне мијелоидне леукемије и потребно му је клиничко лечење комбинованим хемиотерапијом које ће трајати око три недеље.

За одлазак и лечење потребно је прикупити 20.000 евра за хемиотерапију, док је за трансплантију коштане сржи потребно додатних 130.000 евра.

Епархија сремска покренула је акцију прикупљања средстава. Помоћ за о. Владимира можете уплатити на текући рачун број 205-9011005008373-28, Комерцијална банка, на име Сртена Лазаревића; сврха: лечење свештеника Владимира.

концерт Хора „Свети Димитрије“. Радост Празника над празницима тако је увећана двоструко. Вакршњи концерт овог црквеног хора, по речима диригента, јереја Владимира Стојковића, само је припрема за прославу јубилеја, десет година постојања и рада.

Извор: Епархија шумадијска

У АУСТРАЛИЈИ

Вакрс у Флемингтону

Вакрс 2013. г. парохијани Цркве Св. Саве у Флемингтону су дочекали сабрани на Светој Литургији у своме вољеном храму, у броју већем него икада.

Посебан украс најсветлијег празника је било лепо присуство мноштва деце и младих, а још дирљивије причешће готово свих учесника богослужења Вакрслим Богочовеком Христом. После дељења антидора и вакршњих јаја, парох о. Саша Чолић је заблагодарио свима који су се несебично трудили у протеклој години на мисији флемингтонске светиње. Такође, благодарност су заслужиле, као и небројено пута до сада, и чланице Кола српских сестара „Мајка Југовића“ за њихов прилог обнови цркве и изградње перголе у износу од 9.000 долара.

Радивој Мачковић

У МАНАСТИРУ КРКА

Празник Пасхе

На празник Пасхе (5. маја 2013.) у Светоархангелском манастиру

Центар за културу и образовање Раковица и Књижевно друштво „Раковица“ расписују конкурс за

Сабор духовне поезије

Право учешчћа имају сви песници који пишу на српском језику. Учесници достављају по три песме (у три примерка) под шифром (у посебној коверти послије решење шифре). Конкурс је отворен до 15. јула 2013. године. Избор најбољих радова извршиће стручни жири који ће прогласити резултате и рангирати их по вредности (1, 2. и 3. место). Најбољи песници биће награђени златничима Св. Саве. Жири ће одабрати и три песме за похвалу. Од најбољих радова биће објављена антологија „САБОР ДУХОВНЕ ПОЕЗИЈЕ“ за 2013. годину.

Место и време одржавања Сабора: Порта манастира Раковица, Мала Госпојина 21. септембар 2013. године у 11 часова, или Центар за културу и образовање Раковица. Радове слати на адресу: Центар за културу и образовање Раковица, 11.090 Раковица, Мишка Крањца 7, са назнаком: „За Сабор.“

Конакт телефон: 011/3582-493, e-mail: kcrakovica@gmail.com.

Крки Његово Преосвештенство Епископ далматински Фотије служио је у подне Вечерње љубави уз ➔

ИЗ ЖИВОТА ЦРКВЕ

Олга Стојановић

саслужење манастирског братства и сабраног народа Божијег.

На пасхалној Вечерњој љубавије, по древној богослужбеној традицији, читано Свето Јеванђеље на различитим језицима. Блага вијест Христова је прочитана најприје на српском језику, а онда и на древним језицима: јелинском, црквенословенском и латинском, те на савременим: италијанском, руском, њемачком, енглеском и украйинском.

Прослава Васкрсења Христовог је потом настављена у манастирској трпезарији уз свечани васкршњи ручак.

Извор: Епархија далматинска

У БЕОГРАДУ Ђурђевдан

Са благословом Његове Светости Патријарха српског Г. Иринеја, Његово Преосвештенство Епископ хвостански Г. Атанасије служио је 6. маја 2013. године, на празник Светог великомученика Георгија, Свету Архијерејску Литургију у цркви посвећеној овом великомученику на Бежанији. Овај празник, који се ове године обележава на Васкршњи понедељак, крсна је слава Епископа хвостанског Г. Атанасија.

После Свете Литургије Његово Преосвештенство је преломио колач са верним народом и свештенослужитељима овог храма.

У ПРИЗРЕНУ

Св. великомученик Ђорђе

У Призрену је свечано прослављен други дан Васкрса и Свети великомученик Георгије, храмовна слава Саборне цркве и крсна слава Епископа Теодосија. Свету Литургију у Саборном храму служио је Епископ рашко-призренски Теодосије уз саслужење више свештеника и свештеномонаха и у присуству преко стотињак верника. Владика рашко-призренски Теодосије изразио је задовољство што је на овај дан и после како је казао свих страдања Призрен са Богословијом и Храмом Светог великомученика Георгија поново живи. Владика који је прославио и своју крсну славу посебно се захвалио ученицима Призренске богословије који су прошле године узели славски колач и који су спремили овогодишњу славу.

Слави су присуствовали заменик команданта КФОР-а генерал Бојан Пограјц, шеф мисије ОЕБС-а амбасадор Шлумберже, шеф Руске канцеларије у Приштини Андреј Шугуров, шеф Грчке канцеларије Димитрис Мосхопулос, британски амбасадор Јан Клиф, председник општине Грачаница Бојан Стојановић, представници Америчке амбасаде као и представници немачког, аустријског и словеначког КФОР-а. Гостима се пријељуцио и бискуп призренски Дода Ђерђи који је пренео васкршње честитке у име Римокатоличке бискупије косовске и пожелео срећну славу Владици Теодосију.

Извор: Епархија рашко-призренска

У ЕПАРХИЈИ БИХАЋКО-ПЕТРОВАЧКОЈ Крсна слава

Крсну славу Светог великомученика и побједоносца Георгија

свечано је и свечарски са својим свештенством и драгим гостима прославио Преосвешени Владика Хризостом. Епископу Хризостому су на Светој Архијерејској Литургији у Храму Светих апостола Петра и Павла саслуживали Архимандрит Серафим рмањски, игуман Василије клисински и ђакон Никола Перковић.

Славско коливо и славски колач је благословио, односно са Преосвешеним Владиком преломио Архимандрит Серафим рмањски, који је у име гостију поздравио слављеника и пожелио му срећну крсну славу.

Извор: Епархија бихаћко-петровачка

У ДВОРУ НА УНИ Храмовна слава

На дан када наша Света, саборна и апостолска Црква прославља Васкршњи понедељак и Светог великомученика Георгија, Епископ горњокарловачки Герасим служио је Свету Литургију у Цркви Светог великомученика Георгија у Двору на уни. Епископ Герасим је поздравио верне речима „Христос васкрсе! – Ваистину васкрсе“, а потом је одржао пригодну беседу о Светом великомученику Георгију, поучивши пристне да својим животом и делом сваким даном све више следују васкрслом Господу и Његовој светој вољи и светој Цркви, којој је следовао и овај богоугодник.

Извор: Епархија горњокарловачка

СРПСКА ПАТРИЈАРШИЈА

Редовна годишња седница Пленума Патријаршијског управног одбора

Пре почетка редовне годишње седнице Пленума Патри-

Годишњи помен protoјереју-ставрофору проф. др Радован Биговићу

У манастиру Св. Архангела Гаврила у Земуну, 25. маја 2013. године у 9 часова биће служена Света Архијерејска Литургија, а потом, на Земунском гробљу у 11:30 часова, годишњи паастос блаженоупокојеном protoјереју-ставрофору проф. др Радовану Биговићу.

јаршијског управног одбора Српске Православне Цркве, 9. маја 2013. године, Епископ шумадијски Г. Јован служио је призив Светог Духа у Патријаршијској капели Светог Симеона на Мироточивог, у присуству Његове Светости Патријарха српског Г. Иринеја, Епископа сремског Г. Василија и чланова Пленума.

Редовном годишњом седницом Пленума Патријаршијског управног одбора председавао је Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј, у присуству осталих чланова.

Усвојен је Извештај о материјално-финансијском пословању, правним пословима, повраћају имовине, грађевинској делатности и осталим пословима од значаја за живот и рад СПЦ. Такође, усвојен је и Завршни рачун Централне касе за 2012. годину, као и Буџет општих потреба централних тела за 2013. годину.

Извор: стц.срб

Прослава 40 година матуре - матуранти Богословије „Свети Сава“ у Београду

Матуранти богословије „Свети Сава“ у Београду, који су дипломирали школске 1973/73. године, ове (2013) године славе четрдесет година матуре.

Прослава ће се одржати у Богословији „Свети Сава“ у Београду на Духовски четвртак, 27. јуна 2013. године. Света Литургија и паастос упокојеним школским друговима почиње у 9 часова.

За ближа обавештења обратити се Милутину Душанићу, бр. тел. 064/432-4227.

Прослава матуре - генерација 1968-1973.

из Богословије Св. Арсенија у Сремским Карловцима

Матуранти Богословије Светог Арсенија у Сремским Карловцима – генерација 1968-1973. г. – прославиће 40 година матуре, у Сремским Карловцима, 6. јуна 2013. године.

Организатори: protoјереј-ставрофор Данило Стегњајић, тел.: 022/381-702 и 065/8841-780 и protoјереј-ставрофор Велизар Живановић, тел.: 021/881-604; 881-729 и 063/7785-851.

Прослава матуре - генерација 1973-1978.

из Богословије Св. Арсенија у Сремским Карловцима

Матуранти Богословије Светог Арсенија у Сремским Карловцима – генерација 1973-1978. г. – прославиће 19. и 20. јуна 2013. године годишњицу матуре.

Контакт: свештеници Миле Јокић, тел.: 063/267-913, и Стојадин Павловић, тел.: 064/800-18-08.

Прослава матуре - генерација 1978-1983.

из Богословије Св. Арсенија у Сремским Карловцима

Матуранти Богословије Светог Арсенија у Сремским Карловцима – генерација 1978-1983. г. – прославиће 6. и 7. јуна 2013. године у Сремским Карловцима 30 година матуре.

Организатор је protoјереј Љубомир Кудрић.

Контакт: protoјереј-ставрофор Зоран Митровић, тел.: 034/326-402 и 063/8136-355 и протонамесник Борислав Милић, тел.: 021/892-226 и 064/800-24-57.

Каменорезачка радионица Јаспис и Сард

Цара Душана бр. 2, Аранђеловац
<http://www.jaspisisard.co.rs/>
064/1938710

Све за цркве – од камена:

- иконостаси
- подови
- свети престоли
- розете
- крстови, споменици
- горња места, синтроноси...

НАРУЦБЕНИЦА

Шифра претплате
(попуњава служба претплате)

Претплаћујем се
на следеће часописе
(означите жељени часопис
и начин претплате)

Име и презиме наручиоца:	ПТТ број и град:		
Адреса:	Држава, епархија:		
Часопис	Годишња претплата		Начин слања (важи за иностранство)
	Србија	Иностранство	
Православље	1700 динара	45€ или 70\$ или 70 CAD или 75 AUD или 35£	Обичном поштом
		60€ или 90\$ или 90 CAD или 100 AUD или 45£	Авионом
Православни мисионар	500 динара	20€	Обичном поштом
		25€ за Европу или 35€ ван Европе	Авионом
Теолошки последи	900 динара	20€	Обичном поштом
		25€ за Европу или 35€ ван Европе	Авионом
Гласник СПЦ	1200 динара	32€ за Европу или 35\$ ван Европе	Обичном поштом
		60€ за Европу или 65\$ ван Европе	Авионом
Светоносавско звонце	690 динара	25€	Обичном поштом
		30€ за Европу или 40€ ван Европе	Авионом

Наруџбеницу слати на адресу: „Православље“ – Српска Патријаршија, Краља Петра 5, 11000 Београд, Србија

1. ЕЛ. ЗВОЊЕЊЕ – ИСТОЧНО – у Руса, Грка и Светогорца до данас, а код Срба до пада Деспотовине, а од 2007. наново, и то: **са програмирањем** и откуцањем часова и четвртина, а по избору и **даљинским управљањем**.

ПРЕДНОСТИ : 1.1. Звоњење не потреса звоник; 1.2. Знатно више звона стаје у исти простор; 1.3. Укључењем, односно искључењем, звоњење одмах почне, односно престане; 1.4. Качење звона је простије и знатно јефтиније; 1.5. Потрошња ел. енергије је нижа; 1.6. Ако престане ел. напајање, и дете може са лакоћом ручно звонити; 1.7. Са више звона у хармонији, могу се ручно, али и програмирани изводити мелодије – без додатних чекића и ел. магнета. Најсвежије: манастири Жича, Копорин; храм у С. Паланци.

2. **ОБНОВА** старих, механичких, од историјског значаја часовника

3. **ЧАСОВНИЦИ** нови и тачни – сами се пребацују на „зима-лето“ време.

Скуп аутора „ЖЕЛ-МИР“

САЈТ: zelmir.atspace.com;

EMAIL: szeljko7@gmail.com

Телефони: 026/312 752 и 065/920 5 851; 064/20 80 145